

ŽE 25 LET KORAKAMO SKUPAJ!
Zbornik povzetkov predstavitev na
strokovni konferenci *Že 25 let korakamo skupaj*
9. junij 2021

Pedagoški inštitut,
Center za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom

Že 25 let korakamo skupaj!

Zbornik povzetkov predstavitev na strokovni konferenci *Že 25 let korakamo skupaj*

Uredile: Petra Bozovičar, Tina Mervic, Mateja Mlinar, mag. Mateja Režek, Petra Zgonec

Oblikovanje in prelom: Tina Mervic, Mateja Mlinar

Izdajatelj/založnik: Pedagoški inštitut

Zanj: dr. Igor Žagar Žnidaršič

© 2021 Pedagoški inštitut, Ljubljana

Elektronska izdaja

PEDAGOŠKI INŠTITUT

Programski in organizacijski odbor: Petra Bozovičar, Tina Mervic, Mateja Mlinar, mag. Mateja Režek, Petra Zgonec

Strokovna konferenca *Že 25 let korakamo skupaj* se je odvila na spletni platformi Zoom.

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI-ID 75601667](https://nuk.ub.uni-lj.si/COBISS.SI-ID/75601667)

ISBN 978-961-270-377-6 (PDF)

Posamezen avtor je odgovoren za vse trditve in podatke, ki jih navaja v prispevku.

Zbornik ni lektoriran in jezikovno pregledan.

Zbornik je brezplačno dostopen na URL naslovu:

http://www.korakzakorakom.si/storage/app/files/projekti/Katalogi/ZBORNIK%20-%20strokovna%20konferenca%20%C5%BDe%2025%20let%20korakamo%20skupaj_final.pdf

Kazalo

Nagovori	5
Uvodni pozdrav predstavnice Ministrstva za izobraževanje znanost in šport	5
Od programa Korak za korakom do Mreže Korak za korakom	8
S Centrom za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom do kakovostne prakse	15
Program	18
Predstavitev prispevkov strokovnih in vodstvenih delavcev vrtca in osnovne šole	19
<i>1. sklop: Dobrobit in vključenost otroka kot predpogoj otrokovega učenja in razvoja</i>	19
Načini podpiranja družin v oddelku 1-2 let	19
Vključevanje domišljajske osebe (gozdnega škrate) v pedagoško prakso v vrtcu	20
Aktivno učenje in participacija otrok	22
Koraki naših prvošolcev	23
Možnost izbire pri počitku v prvi starostni skupini	24
Sodelovanje s starši in uvajanje otrok z upoštevanjem individualizacije	25
Pohodništvo – šola za življenje	26
Otroci se učijo preko vključevanja družin	28
Družinske pogovorne urice, obveza ali dodana vrednost?	29
<i>2. sklop: Zagotavljanje profesionalnega razvoja v izobraževanju kot enega najpomembnejših pogojev za zagotavljanje visoko kakovostnih izobraževalnih programov</i>	30
Digitalni izzivi omogočajo profesionalni razvoj	30
Zagotavljanje kontinuitete izvajanja visokokakovostnih VIZ programov s pomočjo različnih oblik izobraževanja in vzpodbujanja profesionalnega razvoja zaposlenih v zadnjih sedmih letih	32
Moč refleksije	33
Učeča se skupnost	34
Zoom kolegialna hospitacija	36
Sinergetična generična načela kot soustvarjalci znanja za ravnanje v vrtcu	37
Profesionalni razvoj vzgojitelja z metodologijo Korak za korakom	39
Aktiv za izvajalke dodatne strokovne pomoči v vrtcu - priložnost za kolegialno podporo in profesionalno rast	40
Z risanjem do dobrega medsebojnega sodelovanja in povezovanja – priložnost za profesionalno in osebno rast	41
Korakanje skozi čas na OŠ Elvire Vatovec Prade	42
Delo na daljavo - interaktivna Majina učilnica	44
Okrogla miza Že 25 let korakamo skupaj	46
Namesto zaključka	49

Leta 1994 je Zavod za odprto družbo Slovenije sprejel odločitev, da prične z implementacijo metodologije Korak za korakom tudi v Sloveniji. Po temeljnih pripravah se je metodologija pričela uvajati v šolskem letu 1995/96, in sicer v 8 vrtcih oziroma 18 oddelkih druge starostne skupine. Ko se je pet let kasneje pojavila potreba po večjem povezovanju, smo ustanovili Mrežo za spreminjanje kakovosti Korak za korakom. Kljub temu da je Mreža v dvajsetih letih obstoja doživela kar nekaj sprememb, vseskozi ohranja svoje osnovno poslanstvo - nudenje podpore vodstvenim in strokovnim delavcem vrtcev in osnovnih šol pri njihovem profesionalnem razvoju in pri iskanju poti, kako vzgojno-izobraževalni proces še izboljšati.

V počastitev obeh jubilejev, 25. obletnice uvajanja metodologije Korak za korakom in 20. obletnice Mreže za spreminjanje Korak za korakom, so se čez leto odvili različni dogodki, zaključili pa smo ga s strokovno konferenco *Že 25 let korakamo skupaj - od uvajanja metodologije Korak za korakom do skrbi za celostni profesionalni razvoj strokovnih delavcev*.

Dogodek ni pomemben zgolj za dejavnost našega Centra, ampak zaokrožuje 25-letno prisotnost naše dejavnosti v slovenskem prostoru, ki je nedvomno pustila močan pečat v neposredni praksi in prispevala k prenovi vzgojno-izobraževalnega procesa v vrtcih in osnovnih šolah ter k vseživljenjskemu osebnostnemu in profesionalnemu razvoju pedagoških delavcev.

- Veseli smo, da ste se dogodku pridružili sedanji, nekdanji in bodoči člani Mreže ter vsi posamezniki, ki nas pri našem delu podpirate in verjamete v kakovostno prakso v vzgoji in izobraževanju.

- Center za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom,
- Pedagoški inštitut

Nagovori

- ga. Nada Matijašič Požar, Urad za razvoj in kakovost izobraževanja, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
- dr. Tatjana Vonta, častna članica in ustanoviteljica Razvojno-raziskovalnega centra pedagoških iniciativ Korak za korakom, izredna profesorica in višja znanstvena sodelavka v pokoju
- doc. dr. Jerneja Jager, vodja Centra za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom, Pedagoški inštitut
-

Uvodni pozdrav predstavnice Ministrstva za izobraževanje znanost in šport

Nada Matijašič Požar

Spoštovana dr. Tatjana Vonta, častna članica in ustanoviteljica Razvojno-raziskovalnega centra pedagoških iniciativ Korak za korakom,

Spoštovana dr. Jerneja Jager, vodja Centra za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom na Pedagoškem inštitutu,

Spoštovane ravnateljice, spoštovani ravnatelji,

Spoštovane vzgojiteljice, vzgojitelji,

Spoštovani druge udeleženke in udeleženci strokovne konference,

v čast mi je, da vas danes lahko pozdravim ob tako pomembnih dveh jubilejih - 25. obletnici uvajanja metodologije Korak za korakom in 20. obletnici Mreže za spreminjanje kakovosti Korak za korakom.

Kakovostna predšolska vzgoja je dobra popotnica za vključitev v proces vseživljenjskega učenja, saj zagotavlja otrokom možnost, da razvijejo vse svoje potenciale. Še posebej je kakovostna predšolska vzgoja pomembna za otroke iz ranljivih skupin, saj jim nudi priložnost za uspešnejšo vključevanje v izobraževalni sistem in s tem tudi boljše možnosti za kasnejše celovitejše vključevanje v družbo.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport se zaveda pomena predšolske vzgoje in z različnimi ukrepi spodbuja višjo vključenost v predšolsko vzgojo, npr. z uvedbo krajših programov za otroke, ki niso vključeni v vrtec ali pa s subvencioniranim plačilom oz. brezplačnim vrtcem za mlajšega otroka iz družine, ki je v vrtcu hkrati s starejšim bratom ali sestro. Starši so oproščeni plačila za vrtec tudi za tretjega in vsakega nadaljnega otroka iz iste družine, ne glede na to, ali je v vrtec vključen hkrati s svojim sorojencem.

V pripravi so smernice, ki bodo v veliko pomoč vzgojiteljicam in vzgojiteljem, učiteljicam in učiteljem pri

integriranju neslovensko govorečih otrok v vrtčevske skupine oz. v razrede in pri razvijanju njihove sporazumevalne zmožnosti v slovenskem jeziku, kar je predpogoj za zagotavljanje enakopravnega in pravičnega dostopa do izobrazbe.

Prav tako se pripravlja posodobitev Kurikula za vrtce, pri čemer bodo pripravljavci sledili razvoju strok(e), izobraževalnim politikam EU na področju predšolske vzgoje in rezultatom različnih mednarodnih študij. Hkrati se na MIZŠ trudimo povezovati z drugimi resorji, npr. z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve ter enake možnosti in Ministrstvom za zdravje na področju prečnih vsebin, kot je npr. družinska pismenost, saj se zavedamo pomena ozaveščanja staršev o pomenu družinskega branja, razvoju zgodnje pismenosti in bralne kulture.

Ne glede na to, skozi katero prizmo pogledamo na izobraževalni sistem, se nam vedno znova pokaže, kako pomembna je vloga kompetentnega vzgojitelja, vzgojiteljice, učitelja, učiteljice in drugih strokovnih delavcev in delavk. Prav zaradi tega je treba nenehno vlagati v njihova znanja in v razvoj njihovih kompetenc, da bodo lahko poleg dograjevanja lastne stroke razvijali še druge kompetence, ki pripomorejo k vzpostavljanju varnega in spodbudnega učnega okolja, v katerem bodo lahko otroci v vrtcu in v šoli razvijali svoje potencialne v največji možni meri.

Uvajanje metodologije Korak za korakom, za kar ima nedvomno zasluge vztrajnost dr. Tatjane Vonta, je nedvomno vplivalo na razvoj vzgojno-izobraževalnega procesa pri nas, saj je z novimi pristopi prispevala k izboljšanju vzgojno-izobraževalnega dela v vrtcu in šoli, hkrati pa je s strokovnimi usposabljanji nudila vodstvenim in strokovnim delavcem vrtcev in osnovnih šol podporo pri njihovem profesionalnem razvoju.

Skladno s poslanstvom Centra za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom je v središče postavljen otrok, ki se v kakovostnem, varnem in spodbudnem okolju lahko uči in razvija vse temeljne kompetence. Center ponuja raznolika usposabljanja na področjih, kjer zazna tudi različne pomanjkljivosti sistema – npr. prehod iz vrtca v osnovno šolo. S sodelovanjem Slovenije v mednarodni raziskavi OECD smo ugotovili, da so sistemske rešitve ustrezne, vendar se je s časom pozabilo na pomen zagotavljanja kontinuitete – profesionalne, pedagoške in razvojne. Ob tem se je pokazalo tudi, kako pomembno je poznavanje področja dela drug drugega in povezovanje VIZ na različnih stopnjah vzgojno-izobraževalnega sistema.

Med pomembne teme usposabljanj sodita tudi evalvacija dela in refleksija, ki bistveno prispevata h kakovostnejšemu delovanju strokovnih delavcev. In tudi na tem področju Center vzpostavlja sistem podpore. Ponuja tudi tematske konference, ki zajemajo celotni kolektiv in s tem zagotovi skladno delovanje celotnega vzgojno-izobraževalnega zavoda. Ob tem velja poudariti, da je t. i. vsešolski pristop pomemben pri zagotavljanju kakovosti, kar na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport tudi umeščamo med pomembne elemente razvojnih projektov in kasnejšo implementacijo rezultatov.

Pomemben del nadaljnjega usposabljanja, ki ga Center promovira, je mreženje, saj predstavlja vir učenja in spodbujanja učeče se skupnosti pri iskanju rešitev in posredovanju izkušenj ter izmenjavi dobrih praks.

Center je tudi dejaven na mednarodnem področju in se vključuje v različne EU projekte, s čimer pridobiva znanja, hkrati pa iz lastne prakse posreduje tujim partnerjem naše izkušnje na področju predšolske vzgoje.

Vsekakor je Center za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom na Pedagoškem inštitutu dragocen sodelavec pri razvijanju predšolske vzgoje v Sloveniji.

Celotni ekipi Korak za korakom želim veliko uspehov pri nadaljnjem delu in čestitam ob tako pomembnih jubilejih.

Od programa Korak za korakom do Mreže Korak za korakom

Dr. Tatjana Vonta

Praznujemo že kar spoštljive obletnice obstoja programa Korak za korakom (v nadaljevanju program KZK) in Mreže Korak za korakom (v nadaljevanju Mreže KZK). V tem obdobju so se menjale generacije in verjetno je treba osvežiti spomin na začetke in se spomniti, zakaj lahko danes praznujemo. Ozrli se bomo na začetke Programa KZK v Sloveniji, analizirali, kdaj in zakaj smo ustanovili Mrežo KZK, na kakšnih predpostavkah smo jo gradili in kako. Starejše generacije bomo skušali spomniti na to, kako smo začeli, novim generacijam pa omogočili oz. olajšali iskanje identitete v Mreži z odgovori na osnovna vprašanja o tem, kaj sta metodologija KZK in Mreža KZK ter kdaj in zakaj je bila slednja ustanovljena.

Kaj je program Korak za korakom?

Program KZK je doslej največji in po mnenju mnogih strokovnjakov najbolj uspešen program na svetu, ki je bil namenjen posodabljanju in demokratizaciji področja predšolske vzgoje in začetka šolanja. Zavod za odprto družbo Slovenije je leta 1994 sprejel povabilo Sorosove fundacije k sodelovanju v programu, ki je že potekal v 15 državah. Najprej smo se izbrani vodje programa udeležili večtedenskega usposabljanja v ZDA, nato pa smo v pol leta izdelali strategijo uvajanja programa v svojih državah, kar je pomenilo:

- oblikovanje kriterijev za izbor vrtcev, strokovnega osebja in otrok, ki bodo vključeni, in v skladu z njimi izbrati vrtce, osebje in koordinatorje programa na nivoju vključenega vrtca;
- prevajanje in tiskanje priročnikov ter gradiv za strokovne delavce, koncipiranje in organizacijo prvega usposabljanja strokovnih delavcev iz zbranih vrtcev skupaj s trenerji iz ZDA;
- načrtovanje (skupaj z vrtci) potrebne prenove prostorov vrtca, nove opremljenosti igralnic, toaletnih prostorov, sob ali koticov za starše, igrišč ter sob za strokovna srečanja delavcev;
- opremljanje igralnic z ustreznimi vzgojnimi sredstvi;
- izvedba razgovorov z družinami vključenih otrok;
- skrb zagotoviti vrtcem finančna sredstva za prenovo in nakup opreme ter plačo vsem sodelavcem v vrtcih, ki jih je program zaposlil in so bili zaposleni izven veljavnih standardov (šlo je za koordinatorje in eno ali dve strokovni delavki v oddelku, dve od njih sta že po enem letu vodili svoj oddenek).

In tako se je septembra 1995 začela izvajati metodologija KZK. Od 16 oddelkov v 8 vrtcih v letu 1995 smo pet let kasneje metodologijo KZK uvajali že v 231 oddelkih v 38 vrtcih in okrog 20 OŠ. Razloge za tako intenziven proces širjenja in uspešnost programa lahko strnemo v kar nekaj ugotovitev.

1. Imeli smo ustrezno, odprto in sodobno metodologijo, ki je v središče pozornosti postavljala dobrobit otroka in je že upoštevala rezultate nevroloških študij o tem, kako se otroci učijo, se naslanjala predvsem na konstruktivistične teorije Piageta in Vigotskega, ekološko teorijo Bronferbrennerja, izkušnje Head Start programa, britanske Infant school in t. i. odprte vzgoje, elemente pristopov Marije Montessori in Reggio Emilia, ki jih je smiselno povezala v celoto in pri tem upoštevala uresničevanje otrokovih pravic.
2. Priprava na implementacijo je bila temeljita in premišljena.
3. Širši družbeni kontekst oziroma družbena klima in dogajanja na našem področju so bila razmeroma ugodna za ideje, ki smo jih uvajali. Pri tem je treba izpostaviti, da:
 - je Slovenija kot mlada demokratična država že imela nov Zakon, ki je urejal področje in tako imenovano Belo knjigo o vzgoji in izobraževanju (1995) in na ta način opredeljene cilje razvoja in načela, ki opredeljujejo pristope k učenju in poučevanju. V pripravi so bili nacionalni Kurikulum za vrtce (1999) in programi nove devetletke;
 - so se ozaveščeni strokovni delavci zavedali, da novih ciljev in načel ne bo mogoče uresničevati s tradicionalnimi pristopi, zato je bila njihova motiviranost za sodelovanje z nami prisotna. Program KZK je ustvarjal pogoje za uresničevanje sprememb, saj je ponujal stalno strokovno podporo o tem, kako te cilje in načela uresničevati, oziroma t. i. «know how» in finančno podporo vključenim pri pripravi strukturnih pogojev (učnega okolja in usposobljenosti pedagoških delavcev) za spreminjanje procesa;
4. Pomembno je poudariti, da je program KZK prinašal tudi kontinuiteto pristopov vzdolž vzgojno-izobraževalnega sistema. Začeli smo z uvajanjem v starostnih oddelkih 3-6, po dveh letih še v oddelke 1. starostne skupine in nato postopno v 1.-4. razreda OŠ. To je bilo posebej pomembno tudi za starše.

Širjenje je potekalo postopno v okviru iste institucije, kasneje na oddelke v drugih institucijah in končno tudi na tiste strokovne delavce, ki so želeli spoznati le posamezne vidike naših pristopov. Ta smer širjenja je temeljila na načelu postopnosti v razvoju sposobnosti izvajalcev za uresničevanje novih pristopov in delitev svojih izkušenj drugim. Takoj po sprejetju Kurikula za vrtce je leta 1999 program KZK dobil status ene od izvedbenih možnosti uresničevanja nacionalnega kurikula. Empirična evalvacija programa je že pokazala visoko stopnjo kakovosti vzgojno-izobraževalnega procesa (merjenega z ECER-som) v naših oddelkih, nove načine sodelovanja z družinami, zadovoljstvo staršev, strokovnih delavcev ipd. V tem času smo program prenesli na Pedagoški inštitut, javni raziskovalni zavod, in tam ustanovili Razvojno-raziskovalni center pedagoških iniciativ Korak za korakom (v nadaljevanju Center), da bi zagotovili strokovno, razvojno in

raziskovalno naravnost naših dejavnosti, medtem ko je v vseh drugih državah program prešel v nevladne organizacije.

Težo našega uspeha so nosile vzgojiteljice, pomočnice vzgojiteljic, koordinatorice in ravnateljice modelnih vrtcev in začetnih vrtcev (Vrtec Ljubljana Center, Vrtec Pobrežje Maribor, Vrtec Murska Sobota, Vrtec Koper, Vrtec Jesenice, Vrtec pri OŠ Vavta vas, Vrtec Idrija in Vrtec Trbovlje). Poleg njih pa zanesljivo tudi krovni tim Centra v sestavi Fanika Balič, Andreja Jaklič Šimnic, Sonja Rutar in Tatjana Vonta ob asistenci Simone Štigl, ki je bila zadolžena za administrativno podporo. Vse, razen Simone, smo bile v Centru polovično zaposlene, vse smo verjele v to, kar smo delale, vse smo to delale s strastjo, nič ni bilo nemogoče, niti popoldne, niti ob sobotah, niti ob nedeljah.

Zakaj je nastala Mreža za spreminjanje kakovosti Korak za korakom?

Pisalo se je leto 2000 in financiranje Programa Korak za korakom se je ustavilo. Sorosova fundacija je sicer na začetku napovedovala dvoletno popolno financiranje programa KZK, ki je po vrsti iniciativ in po letih financiranja prerasel začetne ideje po številu vključenih. Hkrati je fundacija po letu 2000 preusmerila finančno in drugo podporo na posebej ogroženo populacijo otrok. Na letnem srečanju centrov KZK iz vseh 27 držav, ki so do tedaj implementirale program KZK, v Dubrovniku leta 1999, smo intenzivno iskali rešitve za nastalo situacijo in ustanovili mednarodno združenje ISSA (International Step by Step Association), ki je postopno prevzela strokovno povezovalno in usmerjevalno funkcijo centrov KZK iz različnih držav in bila deležna finančne podpore s strani Sorosove fundacije do lanskega leta¹. Naš Center je postal eden od ustanovnih članov ISSA, hkrati pa je bilo vsaj meni povsem jasno, da bo treba oblikovati neko novo formo, ki bo pri nas združevala tiste, ki stremijo k višanju kakovosti vzgojno-izobraževalnega dela. Nekako ob istem času sem bila vključena v skupino strokovnjakov pri ISSA, ki je na osnovi informiranja s strani prakse, kjer smo implementirali KZK metodologijo in novih študij na našem področju, oblikovala t. i. ISSA standarde kakovosti. Ti so nudili orientacijo o tem, kakšna naj bi bila kvalitetna praksa v naših oddelkih. In v tem okviru se je porodila ideja o Mreži Korak za korakom, ki bo združevala tiste, ki želijo izboljševati kakovost procesa. Naše izkušnje so namreč pokazale, da je interes med izvajalci za sodelovanje z nami visok, kakovost njihove prakse pa zelo različna in se v mnogih primerih ne spreminja, čeprav se deklarirajo kot oddelki, ki uresničujejo KZK metodologijo. Šlo je torej za združevanje pedagoških delavcev s podobnimi profesionalnimi potrebami in željami in hkrati za zaščito imena programa in že opravljenega odličnega dela (pa tudi ogromnega

¹ ISSA je od svoje ustanovitve leta 1999, ko so jo sestavljale le članice iz Vzhodne Evrope, Jugovzhodne Evrope, Srednje Evrope in Centralne Azije (skupaj 27 članic) po letu 2010 prerasla v največjo profesionalno združenje na svetu in vključuje članice iz okrog 70 držav.

- finančnega vložka), ki je pokazal izvrstne rezultate.

Kaj je Mreža Korak za korakom?

In tu si začenjamo odgovarjati na vprašanja *Kaj je Mreža KZK?, Na katerih predpostavkah je bila zgrajena?, Ali te predpostavke še držijo?*

- Že od vsega začetka je Mreža KZK svoje poslanstvo usmerila v nudenje strokovne podpore strokovnim in vodstvenim delavcem v procesu zagotavljanja kakovostnega dela. Mreža KZK torej združuje tiste, ki želijo
- izboljševati vzgojni-izobraževalni proces v skladu z novimi spoznanji o učenju otrok in uresničujejo demokratične inkluzivne vrednote ter spremembe v družbi. Verjeli smo v rezultate raziskav, ki so poudarjali, da ima le kvalitetna vzgoja in izobraževanje v tem obdobju trajne pozitivne učinke. Pojme kvalitetnega pedagoškega procesa smo identificirali ob analizi prakse, skupaj s praktiki in raziskovalci v okviru ISSA standardov. Pri tem smo se zavedali dejstva, da se ti spreminjajo v odvisnosti od zapletenih sprememb v družbi in novih spoznanj na področju. V našem primeru so zato »standardi« prerasli v načela »kakovostnega vzgojno-izobraževalnega procesa«, ki mnogo bolj upoštevajo aktivno participativnost, avtonomnost in
- odgovornost udeležencev v procesu spreminjanja kakovosti vzgojnega procesa. Njihov smisel smo gradili tudi
- na spoznanju, da novih zahtev ne moremo doseči brez tveganja, zapuščanja območja udobja in samozadovoljstva, ampak le s kontinuiranim spreminjanjem, evalviranjem, profesionalnim razvojem in prilagajanjem novim pogojem. Za uresničevanje tega pa je potrebna lastna aktivna vpletenost, dodaten napor
- in čas. Vse to pa vodi k ugotovitvi, ki jo potrjujejo tudi sodobne raziskave, da je kontinuiran profesionalni razvoj vseh izvajalcev tega procesa ključnega pomena za spreminjanje kakovosti vzgojno-izobraževalnega procesa.

- V procesu kontinuiranega profesionalnega razvoja za doseganje višje kakovosti vzgojno-izobraževalnega procesa izvajalci potrebujejo strokovno podporo, oziroma celosten sistem kontinuirane podpore, ki ni usmerjen le na posameznega izvajalca vzgojno-izobraževalnega procesa. Zagotavljanje kakovosti namreč ne
- moremo naprtiti posameznemu izvajalcu vzgojno-izobraževalnega procesa na nivoju vrtca ali šole.
- Pomembno vlogo pri zagotavljanju pogojev za kontinuiran profesionalni razvoj imajo tudi vodstveni in svetovalni delavci, ki znajo navduševati, razumejo, v kakšno smer tečejo spremembe ter ustvarjajo pogoje za spreminjanje in razvoj. V teh procesih posamezen vrtec ali šola tudi ne moreta ostati izolirana, ampak jih lahko bolj uspešno uresničujeta ob uvidu v te procese v drugih institucijah in sodelovanju z drugimi institucijami. Kritičen »pogled čez planke« nam vedno odpre nove ideje in odgovori na dileme. Naslednji
- steber podpore pa smo videli v poslanstvu našega Centra, ki združuje člane, skrbi za razvoj specifičnih znanj,

spretnosti in vrednot, potrebnih za profesionalni razvoj, informira člane o trendih razvoja področja, gradi avtonomnost članov, omogoča in spodbuja njihovo aktivno participacijo, vključuje v mednarodne profesionalne dejavnosti, spodbuja delitev izkušenj in ustvarja pogoje za uspeh ter uveljavljanje v družbi. Ob vsem tem pa na osnovi evalvacije dogajanj v Mreži, potreb članstva in smeri razvoja dejavnosti pripravlja ustrezna orodja in gradiva. Skupaj s člani pa na tej osnovi pripravlja tudi strategijo razvoja in organiziranja dejavnosti v Mreži.

Razumljivo je torej, da se takšna podpora ne more uresničevati le z usposabljanjem na seminarjih in delavnicah ali z branjem strokovne literature. Zajema namreč različne oblike pomoči ter orodja, instrumente, modele, znanja ter veščine, ki ta proces učenja olajšujejo, ga povezujejo in delajo smiselnega ter ob tem razvijajo različne dimenzije profesionalnosti udeležencev in vključujejo vse nivoje kompetentnega sistema, ki so med seboj soodvisni (nivo posameznika, nivo oddelka, nivo institucije, medinstitucionalni nivo, internacionalni nivo ter nivo upravljanja), na kar opozarjajo tudi različne študije (Vandenbroeck, Urban, Peeters, 2016).

Ob tem je pomembno, da se zavedamo, da je Mreža živ organizem, ki se spreminja v odvisnosti od njenih članov, njihovih potreb in stopnje njihove aktivne vključenosti v prepoznavanje kakovostnega vzgojnega procesa, stopnje razumevanja konceptov kakovosti in stopnje pripravljenosti prevzemanja odgovornosti za zagotavljanje kakovosti vzgojnega procesa ter stopnje pripravljenosti deliti izkušnje z drugimi. Temu je potrebno prilagajati tudi strategije njenega delovanja².

Dejavnosti v okviru Mreže smo zasnovali tako, da smo:

- udeležencem ustvarjali pogoje in prilike za globlje razumevanje sodobnih, na otroka usmerjenih pristopov (interaktivni seminarji in delavnice, ki so vključevali tudi »skrite« cilje kot npr. oblikovanje strokovnih timov, povezovanje in sodelovanje, prepoznavanje in verbalizacija potreb, obiski članov krovnega tima vrtcev in šol s strokovnimi razgovori ipd.);
- sodelovali pri nastajanju orodij, instrumentov in priročnikov za izvajalce, ki so nastajali na

² Prvotna zasnova Mreže je temeljila na predpostavki, da bodo sodelujoči vrtci v svojih okoljih oblikovali tim KZK, ki naj bi redno in dovolj pogosto (1-2-krat mesečno) združeval vse vzgojiteljice in pomočnice, druge strokovne in vodstvene delavce, ki uresničujejo metodologijo Korak za korakom v določenem vrtcu v reflektivnih in strokovnih srečanjih, usmerjenih na vprašanja implementacije KZK pristopa. V organizacijskem smislu je tim KZK vodil koordinator (v polovici primerov so bile to vzgojiteljice), timi KZK iz različnih vrtcev pa se združujejo v Mrežo KZK, ki jo dopolnjuje Center KZK. Center KZK prevzema v tem okviru vlogo administrativnega koordinatorja Mreže KZK, (organizira sestanke, delavnice, seminarje, posvete, vzdržuje stalen stik s člani in spletno stran) in nudi strokovno oporo ter usmerja dejavnosti, ki omogočajo kontinuiran profesionalni razvoj (hospitacije, konzultacije, monitoring, mentoriranje, evalvacije, pripravljajo strokovna gradiva, skrbi za strokovno povezovanje in rast trenerjev), ki vodi k višanju kakovosti vzgojnega procesa v okviru Mreže ob upoštevanju potreb sodelujočih in poslanstva Mreže (Vonta, 2011).

mednarodnem nivoju pri ISSA in jih prevajali ter prenašali v naše okolje;

- udeležencem nudili oporo pri premagovanju strahu pred spremembami ter premagovanju ovir, ki so se pojavljajo v vsakem od vrtcev, predvsem s skupnim iskanjem poti, ki so vodile k uspehom; v ta proces smo vključevali tudi druge člane Mreže (najpogosteje tiste, ki so podobne zagate prebrodili uspešno) in jih med seboj povezovali;
- spodbujali k opazovanju in kritični refleksiji lastne prakse ter prakse kolegic in ob reflektivnih razgovorih, ki so temeljila na opaženih dejstvih, iskali možne rešitve, za kar smo najprej usposabljali certifikatorje, kasneje pa tudi koordinatorje;
- modelirali profesionalne razgovore in odnose, ki temeljijo na zaupanju, sodelovanju, spodbudah, odkriti kritiki, če je ta potrebna, in pri tem podpirali kulturo tveganja, iniciativnosti, kreativnosti in aktivne participacije vsakega člana pri načrtovanju, izvajanju ter razvijanju novih pristopov;
- skrbeli za prilike, v katerih so praktiki delili svoje primere dobre prakse v okviru Mreže pa tudi na mednarodnem nivoju.

Za uspešno uresničevanje vseh teh dejavnosti je izjemnega pomena dober uvid v to, kar se dogaja pri članih Mreže. Po naših izkušnjah je to mogoče doseči le s stalnimi stiki s člani in sistemom medsebojnega informiranja ter hitrim prilagajanjem strategij delovanja na osnovi potreb v Mreži³.

Sem/smo v pravi Mreži pedagoških delavcev oziroma institucij?

Ostane name še odgovor na nekaj vprašanj: *Ali sodim v to skupino ljudi/vrtcev/šol?; Sem res postoril vse, kar bi lahko, da bi izboljšal kakovost svojega dela?; Delam prave stvari?; Potrebujemo drugo Mrežo?*

Odgovore boste morali poiskati pri sebi, vsakdo, ki je član te Mreže (vsak od praktikov, vsak od vodstvenih delavcev, pa tudi vsak iz Centra KZK). Vprašajte se, zakaj ste v tej skupini, ali ste v pravi skupini ljudi, v pravi Mreži. Ali ji res pripadate? Ali ste aktivno vključeni v lasten profesionalni razvoj zato, da bi bilo vaše delo z otroki, starši in kolegicami še boljše. Ali ste opozoril na to, kakšni pogoji vam bodo omogočali višati kakovost vzgojno-izobraževalnega dela, ali aktivno sodelujete pri ustvarjanju pogojev za lasten profesionalni razvoj in kakovost vzgojno-izobraževalnega procesa v vaši instituciji? Ali pa ste v tej Mreži »tako, za vsak slučaj, morda pa bo kaj koristnega zame.«

³ V prvih letih Mreže so bile vzgojiteljice in pomočnice organizirane regijsko, vsaka sodelavka krovnega tima v Centru pa je prevzela skrb za eno od regij. Ko je število vzgojiteljic in pomočnic v Mreži naraslo, smo delovanje reorganizirali. Okrepili smo delo s koordinatorji in jih sproti usposabljali za delovanje na nivoju vrtca. Približno polovico koordinatorjev smo pred tem usposabljali tudi za interaktivno delo z odraslimi in mentorstvo. Čeprav nismo več imeli neposrednega stika s strokovnimi delavkami, smo v krovnem timu pripravljali vse materiale in orodja, ki so bila namenjena podpori profesionalnega razvoja na področjih, kjer smo želeli doseči spremembe. Vzgojiteljice in pomočnice iz Mreže so se ob tem množično udeleževale še tematskih konferenc, ki smo jih prav tako izvajali v kontekstu naših vsebinskih usmeritev (Vonta, 2011).

V odgovorih skušajte ugotoviti, ali so vaša dejanja pripomogla k temu, da so se tisti, od katerih pričakujete spremembe (otroci, starši, vzgojiteljice, pomočnice vzgojiteljic, ravnatelji, koordinatorice, trenerke, sodelavke v Centru), res kaj naučili in doživeli od tega, kar ste za njih organizirali, naredili, jim povedali ali kako drugače sporočili. Ali je to, česar so se naučili, res pomembno in zakaj je pomembno. Pri tem ustreznost svojega delovanja v prvi vrsti iščite in ovrednotite iz njihove perspektive in na tej osnovi presodite, ali delate prave stvari na pravi način, kje se zatika, kakšno pomoč potrebujete.

In čisto za konec lahko končamo še z enim izzivom v razmislek. Naša pripravljenost na aktivno sodelovanje v različnih oblikah in dejavnostih profesionalnega razvoja bo zanesljivo višala stopnjo razumevanja sodobnih konceptov kakovosti in ponudila udeležencu (posamezniku ali pa instituciji) možnost za avtonomno, participativno in uspešno profesionalno delovanje, ki je tudi eden od končnih ciljev te Mreže. Če te pripravljenosti ni, nam lahko spodleti in takrat je treba poiskati drugo Mrežo, ali pa vajo ponoviti nekje od začetka. Prav vsem pa želim, da vam na tej poti uspeva.⁴

⁴Uporabljeni viri:

- IONESCU, M, TANKERSLEY, D., TRIKIĆ, Z., VONTA, T. (2018). *A system approach to quality in early childhood services for children from 3 to 10 years of age : documentation study on ISSA's work on quality improvement*. Leiden: International Step by Step Association
- https://www.issa.nl/sites/default/files/pdf/Publications/quality/A%20Systemic%20Approach%20To%20Quality%20in%20Early%20Childhood%20Services%20For%20Children%20from%203%20to%2010%20021018%20V1.0%20FINAL_0.pdf
- SHARMAHD, N., PEETERS, J., LAERE, K., VONTA, T., DE KIMPE, C., BRAJKOVIĆ, S., CONTINI, L., GIOVANNINI, D. (2017). *Transforming European ECEC services and primary schools into professional learning communities : drivers, barriers and ways forward : NESET II : analytical report*. Luxembourg: Publications Office of the European Union
- http://nesetweb.eu/wp-content/uploads/NESET-II_AR2_2017_P
- VANDENBROECK, M., URBAN, M. (ur.), PEETERS, J.(ur.). (2016). *Pathways to professionalism in early childhood education and care*. Abingdon; New York: Routledge,
- VONTA, T. (2011). Vloga mrežnega povezovanja v profesionalnem razvoju vzgojiteljic. V: Vonta, Ševkušič (ur.)Izzivi in usmeritve profesionalnega razvoja učiteljev-Izzazovi i usjerenja profesionalnog razvoja učitelja, str.55-170. Ljubljana: Pedagoški inštitut
- VONTA, T.(2015). Prispevek programa Korak za korakom k posodabljanju predšolske vzgoje : ob 20-letnici programa v Sloveniji. *Šolsko polje : revija za teorijo in raziskave vzgoje in izobraževanja*. letn. 26, št. 3/4, str. 29-59,
- VONTA, T.(2020). Mreža Korak za korakom - do višje kakovosti vzgojnega procesa v vrtcih. *Misliti socialne inovacije*. 2020.
- <http://www.socialneinovacije.si/mreza-korak-za-korakom/>.

S Centrom za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom do kakovostne prakse

Doc. dr. Jerneja Jager

Spoštovane udeleženke, spoštovani udeleženci strokovne konference, lepo pozdravljeni.

V veliko čast in veselje mi je, da vas imam priložnost nagovoriti na zaključnem dogodku jubilejnega leta, ki ga zaokrožujemo s strokovno konferenco *Že 25 let korakamo skupaj - od uvajanja metodologije Korak za korakom do skrbi za celostni profesionalni razvoj strokovnih delavcev*.

Na konferenci, ki se zaradi znanih okoliščin odvija na platformi Zoom, se nas je zbralo preko 20 avtoric prispevkov in več kot 60 udeležencev iz vrtcev in osnovnih šol širom Slovenije. V imenu Centra vsem izrekam toplo dobrodošlico! Pristrčen pozdrav tudi ge. Nadi Matijašič Požar, dr. Tatjani Vonta, vsem gostjam okrogle mize ter Sanji Brajković, direktorici hrvaškega centra Korak za korakom, ki nas bo nagovorila – in verjamem, da tudi navdihnila – v popoldanskem delu konference.

Dogodek, na katerem smo se zbrali, ni pomemben zgolj v luči jubileja Centra, ampak zaokrožuje 25-letno prisotnost naše dejavnosti v slovenskem prostoru. S svojim delovanjem smo nedvomno

- 1) pustili močan pečat v neposredni praksi;
- 2) prispevali k prenovi VIZ procesa v vrtcih in osnovnih šolah ter
- 3) prispevali k vseživljenjskemu osebostnemu in profesionalnemu razvoju pedagoških delavcev.

Ko sem pripravljala ta nagovor, sem na računalniku naletela na delovni dokument z naslovom *»Kakšno bo okolje leta 2020?«*. Gre za dokument, ki smo ga leta 2015 s kolegicami pripravljale v sklopu refleksije in redefinicije poslanstva Centra ter strateškega načrtovanja dela za prihodnjih 5 let. Zapisale smo, da bodo leta 2020:

- a) vzgojno-izobraževalni programi visokokakovostni;
- b) strokovni delavci kompetentni in pri svojem delu dobro podprti;
- c) vsi otroci razvili svoje potenciale.

V svojem prispevku bom predstavila nekaj naših najbolj prepoznavnih in inovativnih dejavnosti zadnjih 5-10 let, pri čemer bom izhajala iz profesionalnih kompetenc strokovnih delavcev, ki so bile rdeča nit našega »pogleda v prihodnost« pred omenjenimi šestimi leti. Vemo namreč, da so strokovni delavci najpomembnejši kazalnik kakovosti pedagoške prakse, še posebej, ko govorimo o zagotavljanju višje *procesne* kakovosti.[1]

Kljub vsej pomembnosti izrečenega pa si je treba prizadevati, da strokovni delavec v procesu zagotavljanja višje kakovosti prakse *ne ostane sam*, ampak da okoli njega oblikujemo ustrezne podporne mehanizme, ki mu pomagajo pri reflektiranju, načrtovanju, implementiranju in evalviranju vzgojno-izobraževalne prakse, kar ima za posledico to, da je njegova praksa vedno boljša.

V tem kontekstu smo v okviru *Mreže za spreminjanje kakovosti Korak za korakom* že natanko pred desetimi leti začeli z usposabljanjem članov Mreže za oblikovanje in vodenje učečih se skupnosti (USS). USS danes

delujejo v vseh vrtcih in osnovnih šolah, ki so člani/članice naše Mreže. V okviru učečih se skupnosti strokovni delavci ob podpori svojih kolegov ter ob zunanji pedagoški podpori, ki jo nudimo raziskovalke iz Centra, krepijo kakovost lastne prakse preko poglobljanja razumevanja na mednarodnem nivoju opredeljenih pedagoških kazalnikov kakovosti ISSA (International Step by Step Association).

Drugi podporni mehanizem smo začele intenzivneje razvijati v zadnjih petih letih. Gre za t. i. medkolegialno hospitacijo z modeliranjem reflektivnega razgovora po njej. Vanjo so vključeni strokovni delavec, čigar prakso se opazuje, njegovi kolegi (torej člani USS) ter vodstvo vrtca oz. osnovne šole. S to dejavnostjo, za katero imamo razvit tudi lasten opazovalni obrazec, zagotavljamo povezovanje strokovnih delavcev, ki, znova, s pomočjo svojih kolegov, vodstva in nas, raziskovalk iz Centra, raziskujejo lastno pedagoško prakso, poglobljajo razumevanje pedagoških področij kakovosti ISSA in s tem dvigujejo procesno kakovost.

Vključenost vodstva v dejavnost je pomembna zaradi zagotavljanja oblikovanja kulture organizacije, ki spodbuja sodelovanje in medsebojno učenje. Hkrati pa dejavnost krepi kompetence vodstvenih delavcev za spodbujanje in podpiranje profesionalnega razvoja pedagoških delavcev. Vključenost vodstva pa ima še en pomemben cilj, in sicer zagotavljanje pogojev za vzdržnost dejavnosti znotraj institucije.

Ne glede na to, da je Mreža v dvajsetih letih obstoja doživela kar nekaj sprememb, vseskozi ohranja svoje osnovno poslanstvo, ki je nudenje podpore vodstvenim in strokovnim delavcem vrtcev in osnovnih šol pri njihovem profesionalnem razvoju ter iskanju poti, kako vzgojno-izobraževalni proces še izboljšati. Ena izmed dejavnosti nudenja podpore je bil zagotovo strokovni posvet *Korona in vrtec*, organiziran novembra 2020, s katerim smo: »... bili prvi v državi, ki smo se zavzeli za vrtece in javno spregovorili o tem, da so vrtci ostali brez podpore.« (Janja Bogataj, predsednica Skupnosti vrtcev Slovenije, udeleženka posveta).[2] Številčnost udeležbe potrjuje, kako zelo je bil potreben.

V kontekstu odzivanja na potrebe iz prakse želim omeniti še medinstitucionalne učeče se skupnosti. Z njimi uresničujemo v praksi izražene vedno večje potrebe po povezovanju strokovnih delavcev vrtcev in osnovnih šol za zagotavljanje mehkega prehoda iz vrtca v osnovno šolo. Iniciativa tranzicije se je izkazala kot zelo podhranjeno področje z vse premalo razmisleka o vključujočih, kontinuiranih in mehkih dejavnostih prehoda iz enega v drugo učno okolje. V Centru smo zato pred petimi leti po nekajletnem premoru intenzivneje začele razvijati in raziskovati iniciativo tranzicije, vzpostavljati in podpirati medinstitucionalne USS ter odpirati dialog z oblikovalci politik z namenom uvajanja sistemskih sprememb na tem področju.

V kontekstu medinstitucionalnih USS se zadnjih 5-7 let vse bolj intenzivno posvečamo tudi odpiranju v lokalno okolje, povezovanju VIZ institucij z institucijami drugih strokovnih področij in, od nedavno, tudi postavljanju pomena zgodnjega otroštva na politično agendo. Gre za mreženje vrtcev in osnovnih šol 1) med seboj ter 2) z zdravstvenimi ustanovami, institucijami socialnega varstva, kulture, nevladnimi organizacijami in lokalnimi oblastmi. V času pandemije, ko so potrebe družin postale še bolj izrazite kot sicer, se je za uspešno naslavljanje raznolikih potreb družin kot ključno izkazalo prav dobro usklajevanje med različnimi sektorji (torej med šolstvom, zdravstvom, socialo), kar prispeva k ureditvi celostne skrbi za vse otroke in njihove družine.

Podporni mehanizmi, ki smo jih začele intenzivneje oblikovati in razvijati v zadnjih petih letih, so torej:

- 1) učeče se skupnosti,
- 2) medkolegialne hospitacije z modeliranjem reflektivnega razgovora po hospitaciji in
- 3) medinstitucionalne USS.

Nenazadnje pa bi želela poudariti še, da z vidika zagotavljanja trajnih sprememb nikakor ne smemo vsega prepustiti le entuziazmu posameznikov oz. posameznih vrtcev in OŠ. Potrebni so namreč ustrezni sistemski pogoji in ukrepi, ki morajo biti zastavljeni tako, da podpirajo vse prej našteto: da torej podpirajo vsakega posameznega strokovnega delavca pri izvajanju kakovostnega VIZ procesa, da podpirajo povezovanje strokovnih delavcev s kolegi znotraj institucije in da podpirajo medinstitucionalno povezovanje. Govorimo o *kompetentnem sistemu*, o nujnem dejavniku zagotavljanja kakovostne vzgoje in izobraževanja v zgodnjem otroštvu.

Če strnem: *Mreža za spreminjanje kakovosti Korak za korakom* je edinstven primer zagotavljanja celostnega sistema kontinuirane podpore za izboljševanje kakovosti vzgojno-izobraževalnega procesa, ki deluje na vseh nivojih kompetentnega sistema: 1) na nivoju posameznega strokovnega delavca, 2) na nivoju vrtca/OŠ, 3) med institucijami in vrtci/OŠ in med vrtci/OŠ, 4) na nivoju upravljanja sprememb.[3] In kot je zapisala dr. Vonta: »Kljub dobremu uvidu v mednarodna dogajanja podobnih rešitev, ki bi gradile kompetenten sistem na vseh teh nivojih, nismo zasledili.«[4] Trudile se bomo, da to edinstvenost ohranimo tudi naslednjih 20 let.

[1] Proposal for key principles of a Quality Framework for Early Childhood Education and Care. *Report of the Working Group on Early Childhood Education and Care under the auspices of the European Commission*. (2014). Brussels: European Union, Directorate-General for Education and Culture. Dostopno na: https://ec.europa.eu/assets/eac/education/policy/strategic-framework/archive/documents/ecec-quality-framework_en.pdf (18. 6. 2021).

[2] Mervic, Mlinar, Režek, Zgonec (2020). *Zbornik povzetkov prispevkov na strokovnem posvetu Korona in vrtec*. Ljubljana: Pedagoški inštitut. Dostopno na: <https://drive.google.com/file/d/1aDUwN4AA4MfssHZERuw7fq86BM7DVBC9/view> (18. 6. 2021).

[3] Vonta, T. *Mreža Korak za korakom – do višje kakovosti vzgojnega procesa v vrtcih*. Dostopno na: <http://www.socialneinovacije.si/mreza-korak-za-korakom/> (18. 6. 2021).

[4] Ibid.

Program

8.45–9.00	Prijava v spletno platformo Zoom
9.00–9.30	Pričetek strokovne konference, uvodni pozdrav in spoznavno-povezovalna aktivnost
9.30–10.15	Uvodni nagovori ga. Nada Matijašič Požar, Urad za razvoj in kakovost izobraževanja, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport dr. Tatjana Vonta, častna članica in ustanoviteljica RRCPI KZK, izredna profesorica in višja znanstvena sodelavka v pokoju doc. dr. Jerneja Jager, vodja Centra za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom, Pedagoški inštitut
10.15–11.15	Okrogla miza Že 25 let korakamo skupaj ga. Silva Križič, ravnateljica Vrtca Idrija v pokoju ga. Alenka Velušček, ravnateljica VVZ Ilke Devetak Bignami v pokoju ga. Lilijana Plaskan, ravnateljica vrtca Litija ga. Katarina Pajer Povh, ravnateljica OŠ Tončke Čeč Trbovlje dr. Sonja Rutar, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta / Pedagoški inštitut
11.15–11.30	Odmor
11.30–11.45	Spoznavno-povezovalna aktivnosti - Izpit iz Korakoslovja
11.45–13.15	Predstavitve prispevkov strokovnih in vodstvenih delavcev vrtcev in osnovnih šol <i>Razdelitev po sklopih je na voljo na tej povezavi.</i>
13.15–13.45	Odmor za kosilo
13.45–14.45	Osrednje predavanje Kaleidoskop kvalitete Sanja Brajković, direktorica Pučko otvoreno učilišče Korak po korak
14.45–15.45	Slavnostni zaključek s presenečenji in podelitev častnih plaket

Predstavitev prispevkov strokovnih in vodstvenih delavcev vrtca in osnovne šole

1. sklop: Dobrobit in vključenost otroka kot predpogoj otrokovega učenja in razvoja

Načini podpiranja družin v oddelku 1-2 let

Klavdija Zajec Bobnar

Vzgojiteljica predšolskih otrok

VVZ Kekec Grosuplje

Ključne besede: partnerstvo, podpora, družine, spoštovanje, različnost

S prispevkom želim pokazati primer dobre prakse vključevanja in partnerstva z družinami iz oddelka v obdobju od poletja 2020 do vključno maja 2021. Predstaviti želim načine, s katerimi smo s sodelavkami pritegnili družine v oddelku v uvajalnem in kasnejšem obdobju ter prikazati neformalne in formalne oblike sodelovanja z njimi. Reflektirala bom tudi dobrobiti medsebojnega povezovanja vrtca in družin na daljavo, kot jih vidimo vzgojiteljice in starši.

Prakso izvajam v homogenem vrtčevskem oddelku starosti 1-2 let. Zaradi zmanjšane obsega živih stikov, ki so v prvem letu bivanja otrok v vrtcu ključni, sva s sodelavko načrtovali in razvili več različnih modelov sodelovanja z družinami. V poletnem času 2020 smo z vsemi družinami pred pričetkom vrtčevskega leta začeli skupno pot v obliki uvodnih sestankov in večkratnih igralnih ur v živo. Jeseni 2020 so se vsi starši (v omejenem številu) z otroki udeležili uvajanja v oddelku. Tako smo postavili temelje, kjer je vsaka družina postopno uvedla svojega otroka in tako doprinesla k razvijanju otrokovega občutka varnosti ter pripadnosti. Hkrati se je oblikovala aktivna oddelčna skupnost: starši so preko sobivanja z drugimi starši, otroki in vzgojiteljicami v oddelku nudili in izkusili medsebojno pomoč otrokom pri dejavnostih dnevne rutine. Med seboj so delili aktualne izzive družin ob (večinoma) prvi vključitvi njihovega otroka v vrtec. Po prvem tednu se je s starši vzpostavila redna komunikacija na daljavo. Vzgojiteljici sva z njimi komunicirali preko vsakodnevnih sporočil: zapise o napredku in razvoju svojih otrok so prejemale v garderobne omarice. Po potrebi smo opravili individualne (video)klice in izmenjali dodatna sporočila v podporo posamezni družini, upoštevajoč navade, potrebe, temperament in zmožnosti otroka. Posluževali smo se tudi komunikacije po spletu: s tematskimi načrti, fotografijami iz oddelka in uradnimi obvestili sva vse starše seznanili z dogajanjem in možnostmi njihovega sodelovanja na ravni skupine (obogatitev z materiali za igralnico, sodelovanje pri potujočem nahrbtniku). Mesečne pogovorne ure potekajo celo vrtčevsko leto preko videoklicev in se jih udeležujejo vsi starši. V času zaprtja vrtcev smo začeli še z redno obojestransko komunikacijo vseh družin in vzgojiteljic s pomočjo aplikacije Viber. Naš skupni cilj je bil ohranjanje stikov za dobrobit otrok. Vsi starši so pogosto pošiljali fotografije in videoposnetke družinskih dejavnosti s poudarkom

na otrocih. Vzgojiteljici sva pošiljali poljudne in strokovne vsebine preko videoposnetkov in fotografij ter ideje za igro. Starši in otroci so se pozitivno odzvali na prejete vsebine. Po njihovih besedah nam je uspelo ohraniti stik z vrtcem in otrokom olajšati ponoven vstop po odprtju, ko smo nadaljevali z že ustaljenimi oblikami sodelovanja. Dobro sprejeta novost so bili videoposnetki in refleksije dogajanja iz vrtca, ki so vsem otrokom in staršem omogočali vpogled v našo igralnico. Maja smo drugi roditeljski sestanek izvedli v živo v obliki delavnice, ki je potekal v sproščenem vzdušju (socialne igre z namenom tesnejšega povezovanja družin v skupnost) in bil hkrati tudi strokovno voden (opolnomočenje staršev za obvladovanje vsakdanjih vzgojnih izzivov preko skupne refleksije vzgojiteljic in staršev na temo razvoja in napredka otrok v oddelku in družinskem okolju).

Ocenjujem, da so bile izvedene aktivnosti uspešne pri omogočanju podpore vzgoji otrok doma in v vrtcu. Izziv mi je predstavljala prav raznolikost družin in oblikovanje skupnosti z njimi. Presegla sem ga s pomočjo sodelavk, prav tako pa z navdušenjem in lastno odprtostjo ter optimizmom in predanostjo - v smislu dostopnosti družinam in iskanja ter omogočanja redne obojestranske komunikacije. Vzgojiteljem priporočam preizkušanje različnih načinov in redno komunikacijo z družinami, podprto z opazovanjem in poznavanjem razvoja otrok. Prepoznavanje in sprejemanje različnosti družin gre z roko v roki, saj se starši na ustrezne pobude odzivajo v obojestransko korist družine in vrtca.

Vključevanje domišljajske osebe (gozdnega škrata) v pedagoško prakso v vrtcu

Martina Makovec Žagar
Vzgojiteljica predšolskih otrok
Vrtec Ringaraja pri OŠ Artiče

Ključne besede: otroci, vrtec, domišljaja, gozd, orientacija

V prispevku opisujem, na kakšen način dajem otrokom možnost aktivnega sodelovanja, ki izhaja iz opazovanja in upoštevanja razvojnih značilnosti predšolskih otrok. Opišem tudi, zakaj sem se tega lotila na omenjeni način in kako skupaj odkrivamo bogastvo okoliškega naravnega okolja (gozda), s številnimi dejavnostmi, ki pokrivajo vsa kurikularna področja. Ob tem mi je najbolj dragocen notranji žar otrok, njihovo sodelovanje in pobude, ki jih uresničujemo. Na takšen način so otroci postali pozornejši opazovalci okolja, v katerem se gibljemo. S pomočjo gozdnega škrata prejema novosti, ki jim jih podtakne, svoje spomine pa pogosto spontano delijo z nama v igralnici in v gozdu. O njih pripovedujejo tudi staršem ob ogledu fotografij ali obisku gozda.

Dejavnosti izvajam v vrtcu v svoji skupini. Z njo sem pričela v lanskem šolskem letu, ko sem na novo dobila skupino, takrat 4- do 5-letnih otrok. Zaradi narave pedagoškega procesa je takrat v naš svet vstopil gozdni škrat Vinko. Slednji v igralnico dostavlja pisma, ki so vedno v isti ovojnici, zato ga otroci prepoznajo že po tem. Kje pusti svoje pismo, je odvisno od namena, saj ga lahko včasih najde kdor koli, drugič pa točno določeni otrok. Včasih pride nepričakovano, drugič pa otrokom odgovori na njihovo pošto. Vsebina pisma je vedno vezana na aktualne dogodke v skupini. Največkrat napiše pismo z »običajno« pisavo, drugič pa s »čarobno« pisavo, ki je videti kot prazen list papirja, kar mi omogoča, da se popolnoma prilagodim trenutni situaciji.

Otroci s tem nimajo nikakršnih težav, saj mi ga pomagajo »odčarati«, da ga lahko skupaj preberemo. Poleg pisma jim včasih pusti kakšno knjigo, največkrat pa jih povabi, da v gozdu poiščejo skriti zaklad. V ta namen priloži narisano zemljevid. Če pot označi z vrvicami, trakovi ipd., jih tudi priloži. Zdaj ko otroci že zelo dobro poznajo velik del gozda, z nam znanimi orientacijskimi točkami, pa kdaj le po korakih opiše, kako pridemo do zelenega cilja, kjer je vedno skrita nagrada. Ta je odvisna od vsebine (nova zgodba, vadbena ura, didaktični material za naravoslovno dejavnost, praznovanje rojstnih dni ipd.). Pri odhodu v gozd otroci pismo vselej nosijo seboj. Med potjo se večkrat ustavljajo, si ga izmenjujejo, opazujejo zemljevid in okolico ter si pomagajo pri iskanju. Pismo z vsemi prilogami na koncu dne zmeraj pospravimo v našo Gozdno knjigo, ki je otrokom vselej na voljo v knjižnem kotičku, po kateri tudi zelo veliko posegajo. Cilji izvajanja prakse so: povezovanje otrok in medsebojno sodelovanje, sprejemanje in ponotranjanje pravil, razvijanje domišljije, iskanje novih poti pri reševanju problemov, razvijanje prostorske orientacije, natančno opazovanje okolice in doživljanje veselja.

Na osnovi svojih spoznanj izhajam iz tega, da je za dobrobit in vključenost otroke treba poslušati, slišati in začutiti, se prepustiti domišljiji in ujeti enkratnost dogodkov. Kot vzgojiteljica ob tem otrokom puščam veliko prostora, da se lahko izrazijo na njim bližje načine. Včasih samo kot posamezniki, drugič v manjših skupinah ali pa oddelek kot celota. Povod za vpeljavo domišljijske osebe je bila zame nova skupina še nepovezanih otrok, ki so vrtec obiskovali že tretje leto, med katerimi je še posebej izstopala deklica z motnjami avtističnega spektra. Po enem mesecu dela z njimi sem uvidela, da s stikom, igro ali pogovorom, še posebej pri tej deklici, ne bom mogla doseči napredka pri širjenju meja in obvladovanju jeze ter frustracij, s katerimi se je soočala v toku dnevne rutine, čeprav nam je pomagala tudi naša svetovalna delavka. Za vse otroke sem bila še vedno nova oseba. Na osnovi opazovanj reakcij otrok na moje zahteve oz. skupaj zastavljena pravila sem se odločila, da bom izkoristila še razvojno značilnost razmaha domišljije pri štiriletnikih ter vaško okolje vrtca, od katerega imamo deset minut hoje do večjega gozda. S prej omenjenimi dejavnostmi, ki so se razvijale postopoma, so se otroci bolj povezali, deklica z motnjami avtističnega spektra pa tudi lažje sprejema in ponotranja pravila v skupini. Poleg tega pa je v očeh otrok naš gost tako živ, da si želijo celo prespati v vrtcu, da bi videli, kdaj se priplazi v našo igralnico. Zastavljene cilje sem torej več kot preseгла. Strokovnim delavcem v vrtcu bi priporočila, da so pri svojem delu odprti za novosti, da opazujejo otroke in medsebojne interakcije. Prepričana sem, da se je o dilemah in dobri praksi treba pogovarjati s strokovnimi kolegi, kadar koli je možno tudi izven matične hiše, pri iskanju ravnovesja pa naj vedno ostajajo zvesti sebi. Otroci so vselej odprti za novosti. Če jih znaš začutiti, videti in slišati, če se počutiš kompetenten in imaš svoj žar, je nemogoče, da ne bi skupaj z otroki ustvarjali nepozabnih doživetij.

Aktivno učenje in participacija otrok

Blanka Trontelj

Vzgojiteljica predšolskih otrok

VVZ Kekec Grosuplje

Ključne besede: otrok, aktivno učenje, tehnike aktivnega učenja, kritično mišljenje, participacija

V prispevku predstavljam participacijo otrok v povezavi s tehnikami aktivnega učenja. V praksi sem raziskovala, ali se je ob uvedbi tehnik glede na pretekle izkušnje v skupini otrok povečala njihova participacija pri načrtovanju in izvedbi dejavnosti ter kakovost naučenega. Pri spoznavanju nove teme so otroci aktivno načrtovali, raziskovali in na koncu med seboj delili svoje vtise. Tehnike aktivnega učenja so jih spodbujale, da so z lastno aktivnostjo pridobivali nove izkušnje v svojem okolju. Takšen način učenja jim je omogočal, da so z razmišljanjem in reševanjem problemov, ki smo si jih zastavili skupaj, sami prišli do odgovorov.

Proces učenja z vključevanjem kritičnega mišljenja razvijemo skozi tri faze, in sicer evokacijo (E), realizacijo (R) in refleksijo (R). Z otroki sem izvedla dejavnosti, ob katerih sem ugotavljala, ali se je z uporabo tehnik povečala participacija otrok in kako. Ocenjevala sem pripravljenost in možnosti aktivnega sodelovanja otrok pri načrtovanju, izvedbi in evalvaciji dejavnosti. Vrednotila sem, ali se je ob uporabi tehnik aktivnega učenja povečala motivacija otrok in kakovost naučenega. Reflektirala sem spremembe v svojem odnosu do načrtovanja in izvajanja vzgojno-izobraževalnega dela ter do otrok. Mesec dni smo raziskovali temo Zobje, pri kateri sem uporabila 12 tehnik aktivnega učenja. Otroci so bili ves čas raziskovanja in ob uporabi različnih tehnik aktivnega učenja zelo aktivni in so z veliko radovednostjo iskali odgovore na zastavljena vprašanja. Vsaka tehnika učenja je predstavljala izziv tako meni kot tudi otrokom, nova spoznanja pa veliko zadovoljstvo. Pomembno je, da damo otrokom dovolj prostora in časa, da sami prihajajo do določenih ciljev. Vsa njihova mnenja in ideje sem vzela zelo resno. Pri dejavnostih sem z otroki skušala iskati odgovore na njihova vprašanja.

Imeli so možnost aktivnega sodelovanja, pri katerem so z aktivnim razmišljanjem in reševanjem problemov, ki smo si jih zastavili, prišli do odgovorov. Pri tem se je pokazala kakovost dela, otroci so pridobili tudi na samopodobi, saj sem upoštevala vsak njihov predlog, nudila sem jim možnost sodelovanja in upoštevala njihove želje in potrebe. Tehnike so spodbujale tudi evalvacijo procesa in rezultate učenja. Na začetku so bili v ospredju otroci, ki so tudi sicer bolj komunikativni in odprti, vendar so prav tehnike aktivnega učenja pripomogle k temu, da so svojo aktivno udeležbo razvili tudi manj komunikativni otroci. Lahko rečem, da je bila pri vseh otrocih opazna večja aktivnost po uporabi tehnik kot pred tem. Ob zaključku ugotavljam, da sem s pomočjo tehnik aktivnega učenja bistveno izboljšala kakovost dela v skupini. Spoznala sem, kako velik pomen ima pravilna uporaba tehnik in kako visoko sposobnost sodelovanja imajo otroci, če jim to omogočimo. Menim, da je proces učenja bolj pomemben kot zgolj rezultati, za to pa si je treba vzeti dovolj časa in kakovostno načrtovati. Tudi v bodoče se bom posluževala različnih tehnik aktivnega učenja. Menim, da bi se vzgojiteljice morale pogosteje posluževati takega načina dela, s pomočjo katerega otroci bolj samostojno razmišljajo in delujejo.

Koraki naših prvošolcev

Janja Lesjak

Profesorica razrednega pouka

OŠ Frana Metelka Škocjan

Ključne besede: vključenost, načrtovanje, kreativnost, samouravnavanje, uspešnost

Predstaviti želim počutje in motiviranost učencev ob njihovem vključevanju v proces načrtovanja pouka. V okviru učnih ciljev in standardov znanja vključujemo zaznane interese učencev in jim ponudimo različne možnosti in dejavnosti, da učno, čustveno in socialno napredujejo. Učenci razmišljajo in sami predlagajo kriterije uspešnosti, ki so vodilo in okvir na poti do uspešno opravljene naloge.

Vstop v prvi razred predstavlja otrokom večje ali manjše stiske tudi zato, ker ne vedo, ali bodo uspešni. Vsi otroci morajo imeti priložnost in izkušnjo, da so uspešni, da zmorejo, da so slišani. Strokovne delavke, ki že več let izvajamo pouk po metodologiji Korak za korakom, smo se v lanskem šolskem letu odločile za nekatere spremembe v smeri večje vključenosti otrok v proces načrtovanja pouka. Da bi učenci dosegli večjo mero kreativnosti, smo se ob podpori vodstva dogovorile, da pri pouku ne bomo uporabljali delovnih zvezkov. Želele smo, da bi več časa namenili izkustvenim in gibalnim nalogam, spodbujanju medvrstniškega učenja ter samostojnosti in odgovornosti pri delu. Pri pouku sledimo standardom znanja in ciljem iz učnega načrta. Strokovne delavke načrtujemo okvirno tedensko pripravo, vendar je odprta, da lahko nekatere dejavnosti načrtujemo z učenci. Skupaj se dogovorimo o kriterijih, ki jih bodo vodili do uspešno opravljene tedenske ali dnevne naloge. Ob zaključku učencem nudimo priložnost predstaviti svoje delo ali izdelek, povedo, kako so se pri tem počutili, ali so upoštevali vse dogovorjene kriterije ter kaj bi morda lahko še izboljšali. Tako si z majhnimi koraki pridobivajo občutek za samovrednotenje, ki je pomemben dejavnik zdrave samozavesti, in občutek za samouravnavanje učenja, ki je pomemben del učnega razvoja. Mislim, da smo s takšnim načinom poučevanja na pravi poti, ker so učenci zelo motivirani za delo in radi prihajajo v šolo. Morda tudi zato, ker šolske naloge niso osredotočene na reševanje nalog v delovnem zvezku. Vsak dan v jutranjem krogu namestijo kljukice s svojimi imeni na različne znake počutja. Večina kljukic je na znakih Radoveden/-na sem in Vesel/-a sem.

Pri pouku, ki je osredinjen na otroka, moramo učitelji dobro poslušati in opazovati, če želimo resnično zaznati interese in potrebe učencev ter vzdrževati visoko motivacijo za učenje. Dobro poznavanje učnih ciljev in standardov znanja ter sodelovanje in načrtovanje v okviru tandema in aktiva učiteljev nas ohranjajo in vodijo v pričakovano smer razvoja učenca. Menim, da so nam izkušnje, znanje in samozavest, ki smo jih pridobili v letih, ko smo se vključevali v program Korak za korakom in ostale izobraževalne programe, pomagali k strokovni in tehtni odločitvi k poučevanju z izkustvom in neuporabi delovnih zvezkov. Tudi za učitelje je pomembno, da se stalno izobražujemo in smo dojemljivi za nenehne spremembe in izboljšave v svoji praksi. Ob začetku spremenjene prakse nisem bila popolnoma prepričana, ali bo vključevanje otrok v proces načrtovanja vodilo v smer doseganja učnih ciljev in kako jim ta proces čimbolj približati. Ugotovila sem, da je spremembe treba uvajati postopno, z majhnimi koraki, da tudi učitelji sami počasi spremenimo svoje poučevalne navade, ki so pogosto največja ovira pri uvajanju sprememb. Učence je treba za doseganje zastavljenih ciljev treba usmerjati s sprotno povratno informacijo. Cilje morajo doseči vsi. Ker so po

sposobnostih in predznanju različni, jih je treba spodbujati na različne načine. Nekatere z večjimi koraki, druge z manjšimi, vendar vse proti istemu cilju. Vsi učenci si želijo biti uspešni. Vsi učenci so lahko uspešni.

To je vrednota, na kateri v šoli gradimo znanje, kompetence in odnose.

Možnost izbire pri počitku v prvi starostni skupini

Tamara Štrukelj

Vzgojiteljica predšolskih otrok

Vrtec Hansa Christiana Andersena

Ključne besede: starost 1-2, participacija, rutina, možnost izbire, spoštovanje

Otroci so že v prvi starostni skupini aktivno vključeni v dejavnosti in dnevno rutino. Prispevek govori o praksi vključenosti otrok pri izbiri lastnega prostora za počitek. V okolju, v katerem spodbujava otroke k uresničitvi lastnih interesov, otroci razvijajo občutke pomembnosti, samoiniciativnost in mnogotere miselne procese. Z omenjeno prakso s pomočnico slediva ciljem kurikula, saj uresničujeva omogočanje individualnosti, drugačnosti in izbire v nasprotju s skupinsko rutino ter spoštujeva zasebnost in intimnost. Otroci se učijo preko igre, a se tudi midve učiva od otrok. Skupaj premikamo meje za dobrobit vseh udeležениh v oddelku.

Učno okolje pomembno vpliva na kognitivni, socialni, emocionalni in fizični razvoj otrok. S tem ko pedagog otrokom ponuja varno okolje in ga prilagaja glede na specifične učne potrebe, otroke opogumlja in spodbuja h kooperativnemu delu, h vključevanju v različne oblike aktivnosti in k prevzemanju tveganja pri učenju. Okolje samo ponuja možnosti za učenje, vendar se morajo otroci najprej počutiti varno. Ustrezna čustvena in fizična klima ter participacija otrok so ključni za optimalen razvoj in učenje preko igre. Vodim oddelek 14 otrok, starosti 1-2 leti. Metodologijo KzK izvajam enajsto leto in dosledno upoštevam načela kakovostnega izvajanja prakse. Doslej sem pri najmlajših čakala do starosti 2,5 leti, da sem jih začela vključevati v procese samostojnega odločanja pri izbiri prostora, kamor jim postavim ležalnik. Spraševati sem se začela, zakaj tako pozno. Letos je čustvena in razvojna klima v oddelku na višjem nivoju, zato sem stopila korak naprej in poskusila z zgoraj omenjeno prakso že pri starosti 1-2 leti. Rutina je taka, da po kosilu sledita nega in umivanje. Nadalje pa otrok pride do omare z ležalniki, ki so označeni z osebnim znakom otroka, ki je enak tudi v garderobi in na kahlici. Znak je v višini otrokovih oči. Otroku svoj znak prepozna, sicer ga spodbujam z vprašanji, npr.: »Kje je tvoj znak? Kje je žaba? Pokaži žabo.« Otroku dopuščam čas, da razmisli. Če opazim, da otrok ne razume, kaj želim od njega, mu pomagam in pokažem njegov znak. Pomoč je potrebna prve dni, kasneje otroci s tem nimajo več težav. Nato otroka vprašam, kam želi, da postavim ležalnik, otrok pa pokaže, kje želi počivati. S tem mu dam možnost izbire, upoštevam in spoštujem njegovo zasebnost, voljo in intimnost. Prav tako s tem izkazujem spoštovanje do otroka, ker kažem interes za njegove ideje. Otroku pridobiva na samostojnosti in samospoštovanju, ker se čuti vključenega v proces. Njegove želje uresničim, če pokaže na prostor, kjer ležalnik lahko postavim.

Izziv nastane, ko otrok pokaže na lego, kjer je že ležalnik drugega otroka. Otroka vprašam: "Tu je Mici. Bi počival poleg nje, ali ti postavim ležalnik drugam?" Gre za dialog, kjer otrok dobi moč odločanja, zato se še ni

zgodilo, da bi se kdo odzval neprimerno. Sledi čas za otrokov razmislek. Če se otrok ne zmore odločiti in začutim njegovo stisko, mu ponudim dve možnosti izbire. Včasih potrebujejo le spodbudo ali usmeritev. Kasneje, ko usvojijo konstrukt, se tudi ti otroci odločajo sami. Otrokovo samospoštovanje v hipu zraste, ko uvidi, da je dosegel zastavljen cilj. Ob tem sem pozorna na individualizacijo, saj se enako stari otroci ne učijo v istem tempu, nekateri potrebujejo več časa. Otroci se učijo tudi preko posnemanja in opazovanja sovrstnikov. Poudarila bi, da je otrokom ta rutina z ležalniki predvsem igra. Sam proces je umirjen dialog med strokovnim delavcem in otrokom, ki se prek igre uči socialnih, emocionalnih, matematičnih in komunikacijskih veščin. Strokovne delavce želim spodbuditi, da naredimo premike v svojih zaznavah in se zavežemo stalnemu preseganju lastnih stereotipov, ki se mnogokrat izrazijo v stavkih, da otroci še ne morejo sodelovati, ker so premajhni. Oblikovala sem situacijo, ki spodbuja k tveganju, nujnemu za razvoj in učenje. Sprva sem bila skeptična, a sem zaupala otrokom in bila vztrajna. Dala sem jim čas in možnost, da se prek igre naučijo samostojnosti in aktivne vključenosti, kar daje odlično podlago za nadaljnji razvoj in učenje.⁵

Sodelovanje s starši in uvajanje otrok z upoštevanjem individualizacije

Meta Nelc

Vzgojiteljica predšolskih otrok

Vrtec Hansa Christiana Andersena

5 ključnih besed: uvajanje, individualizacija, sodelovanje s starši, vloga odraslega, vključevanje

Proces uvajanja zajema prvo srečanje in sodelovanje s starši, s katerimi gradimo prve vezi zaupanja, ki so izrednega pomena za nadaljnje uspešno sodelovanje. Spoznavanje, prepoznavanje in upoštevanje individualnih značilnosti otroka so ključni za učinkovito uvajanje otrok, z načrtovanjem in urejanjem učnega okolja pa pripomoremo k hitrejši vključenosti otrok v igralnico. Skozi vsa obdobja je pomembno tudi vzpostavljanje klime, v kateri se otrok počuti varno in sproščeno. Vse to lahko dosežemo z dobro načrtovanim delom že pred začetkom šolskega leta, kar nam olajša morebitne težave, s katerimi se srečujemo v uvajalnem obdobju.

S septembrom sem pričela z uvajanjem najmlajših otrok, starih od 11 mesecev dalje, vendar so bili prvi koraki naproti družinam narejeni še pred začetkom šolskega leta. Priprava na uvajanje otrok je vključevala sodelovanje s starši, pridobivanje zaupanja staršev do vrtca, spoznavanje značilnosti otroka ter vključevanje otrok v igralnico. Konec avgusta so imeli starši na roditeljskem sestanku možnost izbire slikovnega znaka, ki je za otroka predstavljal prvi stik z vrtcem, saj je imel otrok priložnost seznaniti se s simbolom v varnosti svojega doma. Na individualnem razgovoru s starši pred vstopom v vrtec so mi sporočili otrokove značilnosti in posebnosti. V uvajalnem obdobju sem staršem tekom dopoldneva pošiljala fotografije s kratkimi besedili, da so imeli prikaz, kako se otroci počutijo v igralnici. Slednje se je izkazalo za dobro prakso, saj so bili odzivi staršev pozitivni in zaupanje do vrtca se je okrepilo. Poznavanje otrokovih značilnosti sem upoštevala v

⁵ Tankersley, D., Brajković, S., Handžar, S., Rimkiene, R., Sabaliauskiene, R., Trikić, Z., Vonta, T. (2013). *Od teorije k praksi; Vodnik po pedagoških področjih kakovosti ISSA*. Ljubljana: Pedagoški inštitut (op. str.168).

uvajalnem obdobju (npr. s čim se otrok najraje igra, kako se umiri, po katerih igračah najraje posega). Osredotočanje na individualizacijo je pripomoglo k mojemu boljšemu razumevanju otrok ter k hitrejši prilagoditvi otrok na vrtec. Vključevanje otrok sem spodbudila s fotografijami, ki so prikazovale rutino, družine, otroške portrete. Otroci so pokazali interes za opazovanje in manipuliranje s fotografijami. Starše redno spodbujam k sporočanju dogodkov, ki so se zgodili v krogu družine, da otroke vključujem v pogovor. Čeprav se otrok sam verbalno še ne zmore izraziti, ga razumem neverbalno. Otroku je pomembno, da je razumljen ter opažen član v družbi.

Da bo uvajanje otrok potekalo celostno in uspešno, moramo upoštevati značilnosti vsakega otroka. To zahteva srečanja s starši, da spoznajo okolje, ki bo predstavljalo otrokov vsakdan. S strokovnimi, sočutnimi in proaktivnimi pogovori si pridobivamo zaupanje staršev. V času uvajanja moramo zagotoviti postopnost vključevanja otrok. Zavedati se moramo, da so za učinkovitost tega procesa pomembni psihološki vidiki udeležencev, skrbno pripravljeno učno okolje in posledično zaupanje družin. Moj izziv je bil izpeljati uvajanje tako, da bo za otroka ta situacija čim manj stresna in čim bolj vključujoča. V vsaki situaciji ravnam drugače, saj je uvajanje enkratno, neponovljiv proces. Ker sem se na to situacijo dobro pripravila, sem tudi bolje razumela stiske otrok in jim v danem obdobju ponudila vse svoje znanje in pripravljenost. V močno podporo mi je bila moja pomočnica, saj je tak pristop in načrtovanje razumela, delovala skladno z mano in me razbremenila v stresnih situacijah. Če imamo v uvajalnem obdobju podporo staršev, je proces bistveno lažji za vse udeležene. Ti prvi koraki so dobra naložba za naslednje mesece in leta, ko bomo sodelovali. Ko so otroci celostno uvedeni in psihološko varni, je opaziti razmah razvoja, saj so v tem obdobju sprejeli novo okolje, nove ljudi in rutino. Opaziti je, da več posegajo po igračah in raziskujejo učno okolje, kar kaže na naslednjo stopnjo - vključevanje otrok, ki je predpogoj za otrokovo raznoliko učenje in razvoj.

Pohodništvo – šola za življenje

Frančiška Jensterle
učiteljica 4. razreda
Osnovna šola Gorje

Ključne besede: gibanje, narava, pohodništvo, učenje, zdravje

Planinska dejavnost je del učnega programa v vrtcu in osnovni šoli. Gibanje v naravi je pomembno za otrokov vsestranski razvoj, saj vsakemu otroku omogoča biti uspešen, enakovreden drugim in aktiven. Pohodništvo je priložnost za učenje na prostem. Na planinskih pohodih mladi planinec usvaja znanja s področja planinske opreme, prehrane, orientacije, geografije, vremenoslovja in prve pomoči. Obenem pa se druži in pridobiva socialne veščine, krepí telo, postaja spretnější, vztrajen, radoveden in vedoželjen. Pohodništvo otroku omogoča urjenje v skrbi za naravo, preživljanju prostega časa ter navezovanju prijateljstev. Pri tej dejavnosti spozna sebe, okolico in nadgrajuje znanje in veščine, ki so v življenju pomembne in potrebne.

Planinsko dejavnost kot interesno dejavnost izvajam v Osnovni šoli Gorje že daljše obdobje. Namenjena in dostopna je vsem učencem, ki izrazijo potrebo po gibanju in druženju ter usvajanju novih znanj. Splošni cilji

so zapisani v učnem načrtu. Ta interesna dejavnost zajema več področij: pohode, opremo in obutev, usvajanje gorniških veščin, orientacijo v naravi, prvo pomoč, prehrano, vremenoslovje, kulturne in naravne znamenitosti, zgodovino planinstva in družabnost. Vsebine smo nevsiljivo vključevali v same pohode, tako kot sta dopuščala čas in okolje. Najprej smo vodje dejavnosti pripravile program dela, načrtovale vsebine in cilje. Udeleženci dejavnosti so dobili program pohodov. S tem so bili seznanjeni tudi starši. Dogovorili smo se za čas aktivnosti, ustreznost opreme, oblačil in obutve. Vsak pohod je bil načrtovan tako, da so tudi najšibkejši, a vztrajni pohodniki, dosegli želeni cilj. Pri tem so se udeleženci učili potrpežljivosti, strpnosti, pomoči drug drugemu in sočutnosti. Urili so se uporabljati zemljevid in kompas. Čas počitka, malice in odmora smo izkoristili za usvajanje različnih planinskih vsebin. Priložnosti so bile tudi za socialne igre. Pohod smo zaključili z analizo. Vsak udeleženec je imel možnost povedati svoje mnenje in vtise. Na koncu smo dali nekaj navodil za nov pohod. Vsak izlet smo predstavili s slikovnim gradivom na panoju. Dejavnost je postala priljubljena tudi med starejšimi otroki. Za njih smo izvedli planinske taborne in planinsko šolo. Nekaj mladih planincev je sodelovalo na tekmovanju Mladina in gore. Planinstvo ima pomembno mesto tudi v širšem lokalnem okolju in planinskem društvu. Cilji so bili doseženi, saj je število pohodnikov iz leta v leto naraščalo, s tem pa tudi znanje planinskih vsebin.

Pri izvajanju planinske dejavnosti treba upoštevati razvojno in starostno stopnjo otrok, njihovo predznanje ter fizične in psihične sposobnosti. Čas, v katerem živimo, postavlja pred nas nove izzive. Prilagoditi bomo morali obliko in samo izvedbo pohodov glede na razmere, ki vladajo zaradi novega virusa. Otrokova potreba po gibanju v naravi mora biti zadovoljena, če želimo imeti srečne in zdrave otroke. Pri tej dejavnosti nevede premagujejo stiske in stres, hkrati pa krepijo samozavest. Na planinskih pohodih širijo obzorja, dobivajo pomembna spoznanja, krepijo navade in tkejo nova prijateljstva. Pomembno je, da se izvajalec programa redno izobražuje, utrjuje ter pogloblja znanja in veščine. Upoštevati je treba danosti, da je obiskovalcev narave, hribov, gora vedno več. Dejavnost je primerna za vse starostne skupine. Zelo dobro je, da otroke seznanjamo z načini varnega gibanja v naravi. Privzgojiti moramo spoštljiv odnos do narave, okolja in ljudi. Planinstvo je učilnica na prostem, ki omogoča aktivnost v vseh letnih časih. Dejavnost, ki jo vodim že 35 let je tudi meni dala mnogo znanja, izkušenj in omogočila osebnostni razvoj. Vedno je bil pomemben odgovoren odnos do otrok in do dela, ki sem ga opravljala. Redno usposabljanje, obnavljanje in pridobivanje novih znanj z različnih področij mi je dalo potrebno samozavest in potrdilo, da delam dobro. Tako sem korak za korakom gradila pot do uspeha – zadovoljnih otrok, ki si želijo planinskih pohodov, planinskih taborov in tekmovanj na regijski in državni ravni iz znanja o planinstvu. V lokalni skupnosti je dovolj podpore za izvajanje dejavnosti. Pomembno je, da pridobimo ustrezne kadre, mentorje planinskih skupin in planinske vodnike ter tako mladim omogočimo zdrav razvoj in srečno otroštvo.

Otroci se učijo preko vključevanja družin

Alenka Setnikar

Vzgojiteljica predšolskih otrok

Vrtec Hansa Christiana Andersena

Ključne besede: otroci, družina, igra, učenje, strokovni delavki

Dejstvo je, da je dobro partnerstvo med vzgojitelji in družinami bistveno za otrokov razvoj in učenje. Zato v našem oddelku od nekdaj prakticiramo raznolike oblike sodelovanja (vključevanje staršev v oddelek, obiski na domu, maskota skupine odhaja k družinam ...) V prispevku je predstavljena nova praksa spoznavanja slovenskih krajev prek družin. Pobuda je prišla od otrok, ki so velikokrat pripovedovali, kje so bili med vikendi, prazniki ali na počitnicah ter v katerih različnih pokrajinah Slovenije živijo njihovi stari starši. Otroci so se preko tega učili drug od drugega, pridobivali pomembno vlogo v oddelku, rasla jim je samozavest, bolj vključeni pa so bili tudi njihovi starši.

Vključevanje družin v skupino je proces, ki zahteva primerno vizijo, vedenje, okvirje in usklajevanje med vključenimi vzgojitelji in starši. Metodologijo Korak za korakom izvajam 15 let in sodelovanje s starši je eno od ključnih področij implementacije. V oddelku 5-6 letnih otrok smo v okviru projekta »Turizem in vrtec« vključili starše ter z njihovo pomočjo raziskovali Slovenijo. S predlogom skupnega sodelovanja sva jih s pomočnico seznanili na prvem roditeljskem sestanku. Sprva so bili zadržani, saj si niso predstavljali, kakšna pričakovanja imamo, vendar so ti strahovi izginili po predstavitvi pričakovanj. Kasneje pa so me starši s svojo angažiranostjo zelo pozitivno presenetili. Kraje, kjer so preživljali otroštva, so predstavili preko zanimivih plakatov. Otrok je plakat določenega kraja predstavil ostalim, ob čemer mu je zrasla samozavest, pridobival je na pozitivni samopodobi, to pripovedovanje pa je bilo izhodišče za otrokov razvoj tudi na drugih področjih. Občutki pomembnosti so rastle, ker so ga prijatelji poslušali in se marsikaj naučili. Otroci so tudi doma raziskovali predstavljene kraje in prinašali v vrtec knjige in druge predmete. Nadalje smo raziskovanja krajev prenesli še na druga področja kurikuluma. Ob dejavnosti sva si zastavili cilje: vključevanje staršev v vzgojno-izobraževalno delo, učenje drug od drugega ter raziskovanje Slovenije na inovativen in ustvarjalen način. Starši so bili pozitivno presenečeni, koliko stvari so si otroci zapomnili. Dobili sva veliko povratnih informacij, da so šli med vikendom obiskat kraj, ki ga je predstavil prijatelj.

Kot strokovna delavka sem se v teh letih poskušala vživeti v različne starševske vloge, iskala sem različne poti do staršev, spoznavala ovire pri vključevanju družin in razvijala strategije za premostitev ovir. Izziv nama je predstavljala motivacijska predstavitev predloga o sodelovanju, saj se nekateri starši raje umaknejo v ozadje in nisva vedeli, ali bodo pripravljeni sodelovati. Iskali sva različne poti in načine ter izkoristili tudi okoliščino, da imamo deklico sodelavke, ki prihaja iz kraja izven Ljubljane. Najprej sva za predstavitev kraja na Gorenjskem prosili njo. S tem je bil led prebit in brez težav je teklo naprej. Ostajala je dilema, kaj narediti z družinami, ki vse življenje bivajo v Ljubljani. Iskali sva rešitve, saj je pomembno, da imajo vsi otroci in starši možnost sodelovanja in učenja drug od drugega. Spodbudili sva jih k raziskovanju Ljubljane, vendar ni bilo pričakovanega odziva. Nadalje sva iskali še druge načine, pri katerih sva našli pot do njih. V skupini smo spoznavali različne mostove, kjer pa so se starši z veseljem vključili v raziskovanje. Strokovnim delavcem priporočam, da imamo v mislih, da so starši naši soustvarjalci v dobrobit otrok ter smo pozorni, da vsebine

oblikujemo v sodelovanju z družinami. Ob tem se moramo zavedati, da so družine različne in se različno vključujejo. Ceniti moramo vsak njihov prispevek, pa čeprav je majhen in ga vrednotiti kot enakovrednega ter se staršem vsakič zahvaliti, saj jih s tem motiviramo za nadaljnja sodelovanja. Pri vsem tem je ključnega pomena usklajenost in sodelovanje v strokovnem tandemu. Od samega začetka sva s pomočnico delili vrednoto vključevanja staršev v skupino in jo razumeli kot dodano vrednost v vzgojno-izobraževalnem procesu, saj spodbuja vključenost otroka in njegov razvoj.

Družinske pogovorne urice, obveza ali dodana vrednost?

Petra Bor

- Vzgojiteljica predšolskih otrok
- VVZ Kekec Grosuplje

Ključne besede: otrok, družina, participacija

V prispevku se osredotočam na participacijo družin na družinskih pogovornih uricah, ki sva jih s sodelavko izvedli ob koncu leta 2018 v skupini 4- do 5- in 5- do 6-letnih otrok. Opisala bom vključevanje in sodelovanje družin v procesu razvoja in učenja otrok, povezovanje vrtca in družine ter učinkovito komunikacijo. Predstavila bom primer pogovornih uric, kjer so imeli glavno besedo otroci.

Pri družinskih pogovornih uricah sva upoštevali vlogo otroka, ki ni bil opazovalec, ampak aktiven udeleženec, ter vlogo odraslih, ki se je spremenila, ko nismo s starši samo izmenjali informacije o napredku otroka. Potekala je participacija vseh sodelujočih. To sva gradili z učinkovito komunikacijo in interakcijo z družinami, s sprejemanjem družinskih članov otrok v oddelek, z vključevanjem v skupno sprejemanje odločitev o otrokovem učenju in razvoju ter s sprejemanjem odločitev glede okolij, v katerih se bo otrok učil. Priprave so se pričele z zbiranjem otrokovih dosežkov v posebni mapi, ki je otroku vedno na voljo in mu omogoča vpogled v lastni napredek - kaj se je že naučil, kaj se želi naučiti. V mapi so zbrane fotografije, ki potrjujejo zgodbo o napredku, zapisi otrokovih refleksij, takratni in sedanji pogled na dogodek, občutja, zapisi načrtov za prihodnje dni, tedne, mesece. Zapise oblikujemo skupaj z otrokom. Otrok ob listanju reflektira o lastnem napredku oz. razvoju. Na podlagi tega bolj razmišlja o dejavnostih, ki jih je že opravil, s prijatelji komentira fotografije, nauči se načrtovati, kaj bi se rad še naučil. Strokovna delavka otroka vodi in navaja na aktivno sodelovanje, ko mu zastavlja primerna odprta vprašanja, medtem ko pregleduje svojo mapo. Pomembno je vzgojiteljevo zaupanje v sposobnost otroka, da zmore in zna in seveda upoštevanje razvojne stopnje, v kateri se otrok trenutno nahaja. Otrokom sva zagotovili priložnost, da so pokazali svoj uspeh, se o njem pogovarjali ter razmišljali o svojem načrtovanju, izvedbi in trajanju, da so nekaj dosegli. Otroci in starši ter sorojenci, ki so bile kot otroku pomembne osebe tudi prisotni, so dobili povratno informacijo o sebi oziroma o svojem otroku. To je prav gotovo vplivalo na željo po doseganju novih rezultatov.

Ugotovili sva, da so družinske pogovorne urice dodana vrednost, saj smo "od pogovora o otrocih prišli k pogovoru z otroki"⁶. Otroci se počutijo pomembne, ko predstavijo svoje dosežke, celotna družina pa gleda otroka z občudovanjem. Pomembno je, da slišimo otrokov glas, spoštujemo pomen otroštva ter otroku nudimo dovolj varnosti in varne svobode pri raziskovanju sebe in drugih. Krepimo njegov občutek, da je nekaj naredil odlično, za druge spretnosti, izkušnje se bo moral še potruditi. Otrok se nauči, da se je treba za usvojitev določene sposobnosti potruditi in učiti dlje časa. Pomembno je tudi, da otrok vidi, čuti in opazi pozitiven odnos med vsemi odraslimi, povezanost vrtca in družine. Vsak dan je nešteto priložnosti, oblik in vsebin, ko otrok participira, naša naloga je, da mu jih omogočimo. S skupnimi srečanji bova nadaljevali, saj je kljub dodatni organizaciji, načrtovanju in izvedbi to resnično dodana vrednost za vse vpletene. Želiva si veliko pobud otrok, ki nama jih bodo pomagali uresničevati njihovi starši.

⁶ Otroštvo in otrokov glas v starih in novih raziskavah o otrocih (2013). V: Kodele, Tadeja (ur.), et al. *Otrokov glas v procesu učenja in pomoči: priročnik za vrtce, šole in starše*. 1. izd. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo (str. 67).

2. sklop: Zagotavljanje profesionalnega razvoja v izobraževanju kot enega najpomembnejših pogojev za zagotavljanje visoko kakovostnih izobraževalnih programov

Digitalni izzivi omogočajo profesionalni razvoj

Brigita Hočevnar

Vzgojiteljica predšolskih otrok

Vrtec Radovednež pri OŠ Frana Metelka Škocjan

Ključne besede: vzgojitelj, izobraževanje, motivacija, izziv, digitalizacija

V vzgojiteljskem poklicu se srečujemo z digitalnimi vsebinami, ki omogočajo kakovostno prakso in profesionalni razvoj posameznika. V prispevku predstavljam potek nadgradnje klasičnega listovnika otroka (sistematično in kronološko zbiranje dokazil o otrokovem razvoju) v e-listovnik ter dejavnost načrtovanega in izvedenega digitalnega izziva. Kot diplomirana vzgojiteljica predšolskih otrok z dolgoletnimi izkušnjami sem se veliko samoizobraževala in se udeleževala raznovrstnih izobraževanj, tudi takšnih z digitalnimi vsebinami. V času epidemije sem ob strokovni podpori in uporabi informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT) izvedla Zoom srečanja z otroki in starši. Obe dejavnosti sta zahtevali veliko strokovne podpore ter zagotovljeno in zmogljivo IKT opremo.

Pri opravljanju vzgojiteljskega poklica sem hitro spoznala, da je pridobljeno znanje na fakulteti temelj, ki ga je treba neprestano nadgrajevati – tudi z digitalnimi veščinami. Večletno uspešno urejanje klasičnega listovnika otroka me je vodilo do spoznanja, da bi ga nadgradila v digitalno obliko. Cilj je bil izdelati e-listovnik posameznega otroka. Zagotovila sem si ustrezno strokovno podporo in opremo IKT. Nekaj potrebnega znanja sem že imela, predvsem pa sem imela notranjo motivacijo po novih izzivih. Pripravila sem načrt, ki sem ga prilagodila osnutku klasičnega listovnika na nivoju našega vrtca. Načrt sem predstavila vsem deležnikom, ki so bili vpleteni: sodelavki, ravnateljici in staršem na prvem roditeljskem sestanku. Starši so načrt z velikim pričakovanjem soglasno sprejeli. Vpogled v končno oblikovani e-listovnik otroka je bil zame in za vse vključene deležnike neprecenljiv. Epidemija me je poleg izdelave e-listovnika spodbudila tudi k novim oblikam dela z otroki in družinami na daljavo s pomočjo IKT. Ob jesenskem valu epidemije so nastopili novi strokovni izzivi in iskanje inovativnih rešitev za ohranjanje stika z otroki in starši. Naslednji cilj je bil izvesti Zoom srečanje z otroki in starši. Sodelavka je idejo o srečanju na daljavo pozitivno sprejela. Pojavljalo se je mnogo vprašanj, ki sva jih reševali skupaj. Obe sva imeli ustrezno IKT opremo, sledilo je Zoom samoizobraževanje. Za srečanje sva pripravili načrt, ki sva ga skupaj z vabilom poslali staršem ter jih prosili, da otrokom vnaprej predstavijo potek srečanja in jih povabijo zraven, če bodo motivirani, da se nam pridružijo. Po vsakem izmed sedmih srečanj sva opravili analizo z refleksijo. Vsako naslednje druženje sva nadgradili z vsebino in zahtevnejšimi orodji aplikacije. Zastavljeni cilj ohranjanja stika je bil v celoti dosežen.

Pri izvajanju digitalnih izzivov je treba razpolagati z zmogljivo IKT opremo ter nujno tehnično podporo s strani računalniškega strokovnjaka v zavodu. Izziv so mi predstavljali zahtevna uporaba IKT opreme, sama izvedba Zoom srečanj, zapleti in skrb za varno hranjenje podatkov o otroku. Izzive sem preseгла z dobro organizacijo, pripravo in nadomestnimi načrti. Vse podatke v elektronski obliki shranjujem na računalnik, ki ni dostopen

večjemu številu oseb. Podatke shranjujem na zunanji disk, ki je pod mojim nadzorom. Zaradi varovanja lastnega dela imam zaščiten računalnik z ustrezno protivirusno zaščito in rezervno kopijo na drugem prenosnem mediju, če bi prišlo do tehničnih okvar. V primerih, ko so v digitalno obliko izvajanja prakse neposredno vključeni otroci, predvidevam morebitne pripetljaje (izklop zvoka, kamere ...) in kako ukrepati v primeru le-teh. Po vsaki dejavnosti mora slediti temeljita analiza z refleksijo. Zaradi tega je nastalo ogromno kakovostnih vsebin, ki so jih otroci in njihovi starši aktivno, motivirano in vedoželjno sprejemali. Spoprijemanje z napredkom digitalnih kompetenc priporočam vsem vzgojiteljem, saj ti sodobni izzivi vsem deležnikom omogočajo vpogled v lastni razvoj in napredek, v močna in šibka področja. Skrb za profesionalni razvoj je dolžnost in pravica vzgojitelja. Profesionalni razvoj je enostavnejši z notranjo motivacijo po strokovni rasti. Novi izzivi so priložnosti za iskanje inovativnih rešitev, ki me bogatijo in predstavljajo mene kot osebo ter vzgojiteljico. Samoiniciativnost in skrb za pridobivanje digitalnih kompetenc se je izkazala kot dodana vrednost tudi v epidemiji. Realizirani digitalni izzivi so omogočili profesionalno rast na kakovosten način.

Zagotavljanje kontinuitete izvajanja visokokakovostnih VIZ programov s pomočjo različnih oblik izobraževanja in vzpodbujanja profesionalnega razvoja zaposlenih v zadnjih sedmih letih

Nadja Brence
Ravnateljica
Vrtec Idrija

Ključne besede: strokovno izobraževanje, metodologija KZK, kolegialne hospitacije

V prispevku osvetljujem izkušnje, ki sem jih pridobila skozi lastni profesionalni razvoj v zadnjih 25 letih in mi v okviru zdajšnjega ravnateljstva omogočajo širši pogled na načrtovanje profesionalnega razvoja zaposlenih. Izpostavljam probleme, ki nastajajo ob zaposlovanju novih kadrov, ki nimajo temeljnih znanj o izvajanju in filozofiji na otroka osredinjene predšolske vzgoje in izobraževanja. Podajam tudi nekaj predlogov za pomoč pri sistematičnem izobraževanju novo zaposlenih strokovnih delavcev v vrtcih, ki izvajajo metodologijo Korak za korakom.

Ob praznovanju 25. obletnice od uvajanja metodologije Korak za korakom sem obudila prehojeno pot svojega profesionalnega razvoja. Začela sem kot pomočnica vzgojiteljice, skupaj z dvema vzgojiteljicama sem delala v eksperimentalnem oddelku z otroki 3-5 let. S samoizobraževanjem sem pridobila visoko strokovno izobrazbo, smer vzgojitelj predšolskih otrok in Certifikat odličnosti, ki je temeljil na standardih kakovosti, vse do mesta ravnateljice, ki ga opravljam sedmo leto. Spominjam se izobraževanj v okviru Centra za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom na Pedagoškem inštitutu (Centra KZK), kjer smo se na večdnevni seminarjih v Rogaški Slatini seznanjali z za nas povsem novimi pristopi, ki so bili s strani mednarodnih strokovnjakov podani sistematično in podkrepjeni s konkretnimi primeri dobre prakse. Po seminarjih smo pridobljena znanja takoj implementirali v vsakdanjo vzgojno-izobraževalno prakso, ki je temeljila na dognanjih, da se otrok najbolje razvija, če prihaja motivacija iz njega samega, če se uči iz lastnih izkušenj ob

upoštevanju in spoštovanju različnosti. Strokovni delavci smo se naučili prepoznati individualne potrebe vsakega izmed otrok. Stremeli smo k razvijanju kritičnega mišljenja, sposobnosti reševanja problemov, ustvarjalnosti, domišljiji in iznajdljivosti. Vedno so mi veliko pomenile povratne informacije sodelavk, takratne ravnateljice ter zunanjih opazovalcev s Pedagoškega inštituta. H kakovosti dela so nedvomno ogromno prispevale kolegialne hospitacije, ki so v našem vrtcu že stalnica. Izvajamo jih znotraj vrtca oz. med vrtci po Sloveniji; strokovni delavci so enkrat izvajalci, drugič opazovalci. Namen izvajanja je opazovanje in kritično vrednotenje dela kolegov s pogovorom po izvedbi, kar nam med drugim daje možnost prepoznavanja primerov dobre prakse, uvid v lastna močna in šibka področja in vnos izboljšav v naše delo. Leta implementacije metodologije KZK se seveda pozitivno odražajo v našem delu, kar potrjuje tudi strokovni delavci, ki pridejo na kolegialne hospitacije iz drugih vrtcev.

Za zagotavljanje kontinuitete pri izvajanju na otroke osredinjene metodologije dela je bilo in je potrebno usposabljanje na novo zaposlenih strokovnih delavcev. Večina novega kadra je bila na praktičnem usposabljanju v našem vrtcu in so se z metodologijo KZK srečali že takrat. Kolegialne hospitacije izkušenih kolegov jim še dodatno omogočajo spoznavanje načina dela, torej prakse izvajanja metodologije KZK. Novi strokovni delavci tako dokaj hitro osvojijo prakso izvajanja jutranjega kroga, dejavnosti po centrih aktivnosti, dejavnosti na prostem, vsakodnevno evalvacijo, manjka pa jim teoretičnega znanja o namenu določene dejavnosti ter bolj poglobljen pristop k načrtovanju na podlagi opazovanja otrok. Na osnovi lastnih izkušenj menim, da je treba v prvih letih zaposlitve poleg kolegialnih hospitacij in pridobivanja prakse metodologije Korak za korakom strokovne delavce opremiti tudi s teoretičnimi izhodišči in vsemi temeljnimi vsebinami metodologije. Če želimo ohraniti kontinuiteto izvajanja visokokakovostnega vzgojno-izobraževalnega programa na nivoju ustanove in posameznega oddelka, je treba izobraževanje razširiti z zunanjimi visoko izobraženimi strokovnimi izvajalci, ki lahko posodobijo in nadgradijo obstoječa znanja. Glede na predstavljeno problematiko predlagam, da Center za kakovost v vzgoji in izobraževanju KZK razmisli, kako omogočiti že obstoječe Uvodne seminarje finančno in časovno bolj dostopne in jih oblikovati bodisi po področjih kurikulumov bodisi po kazalnikih kakovosti, da bodo pokrivali celotno področje, ki naj bi ga obvladali strokovni delavci v vrtcu. Z vodenjem strokovnega portfolija pa bi strokovni delavci dodatno preverjali razumevanje teorije in njeno udejanjanje pri vsakodnevem delu v vrtcu.

Moč refleksije

Patricija Obreza

Vzgojiteljica predšolskih otrok

Vrtec Hansa Christiana Andersena

Ključne besede: profesionalni razvoj, refleksija, razmišljujoči praktik

Rek, da ima noč svojo moč, vsi poznamo, a samo pedagogi, ki se želijo izboljšati v svoji praksi, vemo, da ima moč tudi poglobljanje vase, v svoje delo in v svoje reakcije. Refleksija je tista, ki omogoča raziskovanje sebe in brskanje po svoji globini, da bi izboljšali lastno delovanje, tako osebno kot tudi profesionalno. Vendar je včasih premalo, da bi reflektirali svoje delo po neki dejavnosti ali dnevu in tu se pojavi refleksija v akciji. V

prispevku govorim o tem, kako mi je aktivno delovanje po metodologiji Korak za korakom osmislilo pedagoško poslanstvo.

V svoji 23-letni pedagoški karieri sem delala v treh vrtcih, v zadnjem, Vrtcu Andersen, 17 let. Tako kot se razvija, gradi in oblikuje otrok, tako raste in se profesionalno razvija tudi pedagoški delavec. Velik pomen pri oblikovanju osebnosti ima osnovna celica – družina, ki posameznika oblikuje po svojih najboljših močeh. Vendar se odrasel človek, v nasprotju z otrokom, lahko zavestno odloči o svojem nadaljnjem osebnostnem in profesionalnem razvoju. V tem vidim veliko prednost pedagoškega poklica, saj imamo pedagogi veliko možnosti, če ne že odgovornost ali nujo, da rastemo tako profesionalno kot osebnostno. Iz izkušenj 12-letnega aktivnega implementiranja metodologije Korak za korakom spoznavam, da sem odkrila moč refleksije, ki me počasi profesionalno in osebnostno spreminja. Začetki implementacije metodologije Korak za korakom so mi dali širino razmišljanja. Hitro sem se učila, ker mi je stil razmišljujočega praktika blizu. Zavoľo reflektiranja svojega dela sem bila primorana spremeniti svojo impulzivnost in avtoriteto, ki mi je bila privzgojena. Pojavljala so se mi vprašanja o vplivu mojega delovanja na skupino otrok, o reakcijah otrok na moje vzgojne pristope, o učinkovitosti posameznih vzgojnih pristopov na različne otroke in o nujnosti lastnih sprememb za uspešno individualizacijo.

Sprva sem se poglobila v delovanje skupine in posameznika pri podajanju določene vsebine, pri raziskovanju, eksperimentiranju, prosti igri, na sprehodih, v gozdu. Hkrati se je odvijal vzgojni proces, ki je bil bolj ali manj uspešen. Zavestno sem začela reflektirati določene situacije v danem trenutku, tukaj in zdaj. Zavedala sem se, da moram v vsakem trenutku obvladovati svoje misli. Če jih nisem, sem delovala po starem – impulzivno, avtomatsko, na nezavedni ravni. Torej, naučiti sem se morala razmišljati v korist otroka. Ko sem ozavestila teorijo, sem jo lažje prenesla v prakso skozi opazovalne lističe in sprotne komentarje ter jih kritično ovrednotila s sodelavko. Večje izzive rešujemo na aktivu, v učeči se skupnosti. Prvi in največji kritik pa sem sama sebi, saj mi moralni občutki narekujejo premislek, ovrednotenje in morebitne spremembe. Ker se razmišljanje ne zaključi v krogu, temveč se nadaljuje v spirali, se moram znova in znova spraševati o svojih reakcijah in vzgojnih pristopih. To ni nikoli končan proces, sem pa dosegla cilj v tolikšni meri, da se lahko poimenujem razmišljujoči praktik. Spoznala sem, da si je treba v vzgojnem procesu v vseh segmentih nenehno postavljati vprašanja o trenutnih izzivih, saj stalno vplivamo na otrokovo samopodobo in njegov razvoj. Torej, načrtovanje pride v poštev glede na poznavanje posameznika v procesu individualizacije, a nikakor načrtovanje v celoti, saj le-to ni mogoče. Skupek vsebinskih didaktičnih znanj, vedenj o otrokovem razvoju in metod za doseganje ciljev kurikuluma je nekaj oprijemljivega, kar se da načrtovati. Del v vzgojnem procesu, ki pa zahteva hipno odločanje, se lahko navezuje le na poznavanje posameznega otroka preko opazovanja. Sam izziv refleksije za izboljšanje pedagoškega dela me je napeljal na refleksijo v akciji, ki je uspešnejša ob poznavanju posameznika in skupine, sodelovanju tandema, sprejemanju različnih stališč, ob kritičnem mišljenju v korist otrok, saj smo odgovorni za njihovo delovanje in razmišljanje v prihodnosti. Zaključila bom z besedami, da je refleksija ključni element v moji zgodbi, a z gotovostjo lahko trdim, da tudi v zgodbah mnogih pedagogov, ki stremijo k izboljšanju lastne prakse. Reflektiranje ima izjemno moč pri doseganju visokokakovostnega izobraževanja.

Učea se skupnost

Sabina Krštinc, Renata Cvitkovič

Pomočnica ravnateljice, vzgojiteljica predšolskih otrok
Vrtec Krkine lučke pri OŠ Vavta vas

Ključne besede: profesionalnost, sodelovanje, odprtost, refleksija, spremembe

Najin prispevek temelji na srečanjih učeče se skupnosti (v nadaljevanju USS). Na kratko želiva predstaviti najine izkušnje in pogled na USS, kajti prepričani sva, da so za profesionalno rast strokovnih delavcev USS neizogibne. V tako kratkem prispevku je težko prikazati njihovo realno sliko, sej je to dolgotrajen proces, v katerega so vključeni vsi strokovni delavci, ne glede na starost, izkušnje ali izobrazbo. S prispevkom želiva poudariti pomen USS pri profesionalni rasti strokovnih delavcev, predstaviti elemente USS, namen, cilje, izzive, dosežke in nadgradnjo. Lahko rečeva, da so se kot rezultat naštetega naši strokovni delavci med sabo povezali, si zaupajo, si z veseljem izmenjujejo primere prakse, se učijo drug od drugega in drug ob drugem. Kar si štejeva kot zaslugo, je, da je kolektiv USS sprejel kot del našega dela in jih ponotranjil. To se čuti pri delu in odnosih pri vseh deležnikih našega vrtca.

Vrtec Krkine lučke je bil leta 1995 med prvimi, ki se je vključil v program KZK. Bili smo strokovni in zelo uspešni, vendar se je z leti vrtec širil, posledično pa se je povečevalo število strokovnih delavk, ki niso bile ustrezno usposobljene, da bi »korakale« po metodologiji KZK. S tem je kvaliteta strokovnosti na tem področju iz leta v leto padala, zato smo se včlanili v Mrežo za spreminjanje kakovosti Korak za korakom (v nadaljevanju Mreža), ki jo vodi Centre za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom s Pedagoškega inštituta. Od takrat v vrtcu ponovno potekajo strokovne delavnice KZK, ki jih vodiva dve koordinatorici. Sprva so bile to delavnice, s katerimi smo spoznavali ključne elemente metodologije, leta 2018 pa smo strokovne delavnice nadgradili in jih poimenovali Učeča se skupnost. Namen USS je predvsem profesionalna strokovna rast strokovnih delavcev. Pomembno je, da krepimo sodelovanje med njimi ter upoštevamo razlike (osebnostne, po izkušnjah, po izobrazbi ipd.). Za doseganje cilja je najpomembnejše, da ima vsaka USS točno določeno zaporedje, ker se v nasprotnem primeru lahko zgodi, da postane le sestanek oz. frontalna oblika podajanja snovi, kar se nikakor ne sme zgoditi. Zaporedje je sledeče: pozdrav, uvod z namenom, ledolomilec, osrednji del, ki vključuje delo po skupinah in predstavitev izzivov, teoretični del z razpravo, oblikovanje profesionalnega individualnega akcijskega načrta, refleksija, evalvacija, dogovor za naslednje srečanje. Zelo pomembno je, da si USS sledijo v vnaprej določenih intervalih (na 45 dni). Poleg že naštetega je cilj vsake USS refleksija lastne prakse, učenje drug od drugega in drug ob drugem, poglobljeno razmišljanje o vzgojnem procesu, skupno razumevanje vzgojnega procesa in vnos sprememb v prakso.

Prepričani sva, da smo na pravi poti. Ponosni sva, da smo po komaj treh letih takega dela prišli do spoznanja, kako pomembno je odprto sodelovanje drug z drugim in da je v prvi vrsti treba spreminjati sebe. Na podlagi tega lahko sledi vnašanje sprememb v prakso z individualnim akcijskim načrtom. Ob izvajanju USS sva spoznali, da lahko popolnoma vsak posameznik profesionalno raste, ne glede na profil, starost ali izkušnje. Kljub temu strokovni delavci potrebujejo nenehno motiviranost, spodbudo, možnost, da pridejo po nasvet. Zelo pa je pomembna najina pozitivna naravnost do strokovnih delavk in do USS. Velik izziv pri izvajanju USS je za naju predstavljalo ustvarjanje zavedanja oz. klime, da je prisotnost na srečanjih obvezna, da je treba sodelovati in zaupati drug drugemu, da ni napačnih vprašanj in odgovorov, da je koristno sprejemati predloge drugega in jih vnašati v svojo prakso, da se vedno najprej ozreš nase, spreminjaš sebe ... Lahko rečem, da sva

z delovanjem naših USS izredno zadovoljni. Strokovne delavke vedno sodelujejo. V dobljenih evalvacijah so vidni pozitivni odzivi, strokovnim delavkam je še posebej všeč, ker nobena USS ni enaka prejšnji. Ugotovili smo tudi, da se izvedba USS v naravi odlično obnese. V lanskem šolskem letu sva USS usmerili stran od kazalnikov kakovosti ter skozi srečanja sodelavke vodili in usmerjali po metodologiji KZK. V letošnjem šolskem letu, ko nam na začetku ni bilo omogočeno izvajanje USS, smo bili po povratku v negotovi situaciji. Čutili sva, da morava nekaj narediti, da zopet vzpostavimo odnose. Zato so nama zelo prav prišle USS, s katerimi trenutno delava na komunikaciji, čustvih, čuječnosti. Prišli sva do zaključka, da so USS praktične in uporabne, da z njimi poglobimo marsikatero drugo dimenzijo in ne zgolj kazalnike. Prav ponosni sva, da sva v preteklem tednu imeli možnost USS predstaviti kolegom iz Kragujevca za projekt Erasmus. Nad izvedbo, sodelovanjem, usmerjenostjo in strukturo so bili neverjetno navdušeni. Glede na najine dosedanje izkušnje sva mnenja, da so USS v kolektivu nujno potrebne. Zavedati pa se moramo, da je proces, v katerem strokovni delavci vse stvari ponotranjijo in jih vnesejo v svojo prakso, dolgotrajen.

Zoom kolegialna hospitacija

Cvetka Košir, Mateja Lohkar

Pomočnica ravnateljica, vzgojiteljica

JVIZ OŠ Dobropolje, Vrtec Ringaraja

Ključne besede: odpiranje vrat, učenje, učna skupnost, evalvacija, refleksija

Ker v času epidemije bolezni covid-19 nismo mogli izvajati kolegialnih hospitacij ob spremljavi in sodelovanju strokovnih delavcev Pedagoškega inštituta, smo se skupaj odločili, da letošnjo kolegialno hospitacijo izvedemo na način, da jo posnamemo ter si jo ogledamo preko ZOOM aplikacije. Srečanje smo organizirali v okviru pedagoške konference v aprilu 2021, prisotni so bili vsi strokovni delavci/delavke in spremljevalke OPP vrtca Ringaraja, vodstvo vrtca ter strokovna delavka Pedagoškega inštituta. Po ogledu posnetka hospitacije skupine otrok starosti 5-6 let ter strokovnih delavk oddelka je sledila skupna evalvacija in refleksija ob podpori načel in kazalnikov dveh ISSA pedagoških področij kakovosti: Inkluzije in Učnega okolja.

Medsebojne kolegialne hospitacije lahko ponudijo strokovnim delavcem možnost, da postanejo reflektivni praktiki, pedagogi, ki analizirajo, vrednotijo in zastavljajo vprašanja o vsebini in procesih v oddelku. Prav dejavnosti, ki se odvijajo v oddelčnem kontekstu, so najboljši način za učenje in izboljševanje prakse, še posebej ob sodelovanju pedagoga z drugimi. Kolegialno hospitacijo s snemanjem aktivnosti smo izvedli 31. 3. 2021, tik pred zaprtjem vrtca v času tretjega vala epidemije bolezni covid-19. Tematsko pedagoško konferenco z ogledom ZOOM kolegialne hospitacije pa smo izvedli 15. 4. 2021. Posnetek je bil dolg 40 minut, sledila je vodena evalvacija in refleksija vzgojnega dela v oddelku. Vanj so vključeni pet do šest let stari otroci, med katerimi so tudi priseljenci in otrok s posebnimi potrebami. Kolegialne hospitacije v oddelkih spodbujamo z namenom spremljanja izvajanja kakovostne vzgojno-izobraževalne prakse v vrtcu; spoznavanja, na kakšen način vodi refleksija do razvoja in učenja; da se ljudje učimo skupaj z drugimi ter z namenom, dobiti model za vseživljensko učenje. Cilji so bili v neposredni praksi doseženi, saj smo preko ogleda video posnetka kolegialne hospitacije vsem zaposlenim vrtca Ringaraja prikazali neposreden vpogled v vzgojno delo skupine

otrok v starosti 5-6 let. Predstavili smo tudi prepletanje področja kakovosti Inkluzija preko različnih dejavnosti in ob upoštevanju priporočil NIJZ. Vsi zaposleni so kot opazovalci aktivno spremljali in beležili dokaze o prisotnosti določenih kazalnikov področja kakovosti Inkluzija in Učno okolje. Na razgovoru, ki je sledil, pa smo lahko skupaj reflektirali opazovano prakso in gradili skupno razumevanje o izbranem pedagoškem področju.

Oblika ZOOM kolegialne hospitacije je izredno uporabna, saj omogoča vsem zaposlenim neposreden vpogled v prakso posameznih strokovnih delavcev v vrtcu, ki se odločijo za sodelovanje. Strokovni delavci v oddelku so bolj sproščeni in naravni, če je v oddelku prisoten samo snemalec. Zelo pomembno je, da snemalec pozna kontekst in filozofijo dela po metodologiji Korak za korakom, saj bo ob razumevanju le-tega spremljava in potek vzgojnih aktivnosti ter samo učno okolje v posnetku nazorno prikazano s situacijami, ki so pomembne za opazovalca. Kot primer dobre prakse bo lahko več strokovnih delavcev odpiralo vrata svojih igralnic in omogočalo učenje drug od drugega. ZOOM kolegialne hospitacije bi lahko vključili tudi na medregijska srečanja, saj bi se na tak način lahko odpirali navzven in spoznavali pedagoško prakso v različnih okoljih. Izziv nam je bilo izobraževanje na daljavo, uporaba ZOOM aplikacije in učenje drug od drugega. Menim, da smo ovire uspešno premagali ter spretno povezovali strokovna znanja na delovnem mestu in doma. Izziv v prihodnje, ki se delno že realizira, nam je zagotoviti prenosni računalnik za vsak oddelek vrtca ter izvesti dodatno izobraževanje glede uporabe ZOOM aplikacije ob sodelovanju in podpori strokovnih delavcev Pedagoškega inštituta. Medsebojna ZOOM kolegialna hospitacija je lahko priložnost za spodbujanje timskega dela znotraj oddelka in vrtca kot celote. Koristna je v kontekstu vseživljenjskega učenja, učenja iz izkušenj, sodelovalnega, problemskega in celostnega učenja. Nova spoznanja, pridobljena ob tej učni izkušnji, lahko timu opazovanega oddelka in opazovalcem hospitacije omogočajo boljše razumevanje samih sebe in drugih, spodbujajo intelektualno radovednost, kritično mišljenje in osmišljanje stvarnosti.

Sinergetična generična načela kot soustvarjalci znanja za ravnanje v vrtcu

Vesna Doles Rozman
Vzgojiteljica predšolskih otrok
Vrtci Brezovica

Ključne besede: sinergetična generična načela, reševanje konfliktov, glas otroka, perspektiva moči, jezik v vrtcu.

Vsebinski sklop: zagotavljanje profesionalnega razvoja v izobraževanju kot enega

Izhodišče za prispevek je raziskovanje prakse vzgojiteljic v okviru strokovnega aktiva vrtca. Vzgojiteljice so opazovale in reflektirale svoja ravnanja v konfliktnih situacijah v skupini predšolskih otrok z namenom spreminjanja le-teh. V prispevku bom predstavila način dela v skupini Kairos. Kot pomembno znanje za ravnanje pri reševanju konfliktnih situacij v vrtcu predstavim sinergetična generična načela, perspektivo moči, otrokov glas ter pomembnost spoštljivega, pozitivnega in soustvarjalnega jezika v vrtcu.

Dvajset let sem soudeležena v procesu ustvarjanja, sodelovanja in učenja, v procesu igre ter razvijanja novih načinov in oblik delovanja na področju predšolske vzgoje. Med študijem na Fakulteti za socialno delo sem spoznala prednosti poznavanja in uporabe sinergetičnih generičnih načel kot pomembnih konceptualno metodičnih podlag znanja za ravnanje tudi v vrtcu. Znanje, s katerim med drugim strokovne delavke ustvarjamo spodbudno okolje za to, da se udeleženci v vrtcu počutijo dovolj varno, da lahko začnejo z opuščanjem manj zadovoljivih načinov delovanja ob konfliktnih in razvijejo nove, alternativne, uspešnejše načine. V celotnem procesu učenja in pomoči poznamo osem sinergetičnih generičnih načel: 1. ustvarjanje pogojev za stabilnost, 2. razlikovanje vzorcev sistema, 3. krepitev občutka, da si je smiselno prizadevati za spremembe, 4. razlikovanje nadzornih parametrov – ustvarjanje pogojev, ki bodo spodbujali motivacijo, 5. destabiliziranje vzorca – krepitev odklona s pomočjo parametra nadzora, 6. upoštevanje »kairósa« – omogočanje časovne uglašenosti, sozvočja in koordinacije, 7. omogočanje prekinitve simetrije med starimi in novimi vzorci, 8. novo stabiliziranje. V okviru strokovnega aktiva sem dve leti vodila skupino Kairos, ki je bila sestavljena iz vzgojiteljic in pomočnic vzgojiteljic. Za sodelovanje v skupini so se odločile same, kar pomeni, da je bila tako vzpostavljena minimalna motivacija za sodelovanje, ki je eden od pogojev za občutek varnosti, učenje, sodelovanje, izpraševanje. Skozi srečanja sem odstopila od vloge vedočega in spodbujala udeleženke, da se zavedajo tega, da sta proces in učenje v skupini odvisna od vseh nas. Na začetku smo na plakat zapisale pravila, ki smo jih sooblikovale, dogovorile smo se o delu in času, ki ga imamo na voljo, ter o tem, kako bomo delale. Opisala sem svojo vlogo na srečanjih in njihovo kot delež pri soustvarjanju srečanj. Strokovnim delavkam vrtca sem v okviru krajših predavanj predstavila koncepte sodobnega oziroma postmodernega socialnega dela ter sinergetična generična načela. Njihovo razumevanje in učenje sem podkrepila z delavnicami in domačimi nalogami za udeleženke. Posamezno srečanje je vsebovalo tudi domačo nalogo, namenjeno utrjevanju slišane oziroma doživetega. Cilji, ki sem si jih zastavila ob vodenju skupine, so bili, da udeleženkam prek krajših predavanj predstavim sinergetična energična načela; elemente delovnega odnosa; pogled na pedagoško prakso iz različnih strokovnih zornih kotov; skozi različna področja dejavnosti Kurikula za vrtce (npr. umetnost, igra, narava) (iz)najti alternative besedam; prevajanje iz socialnega v pedagoški jezik in obratno; preverjanje razumljenega in možnosti uporabe pri pedagoškem delu v vrtcu. Cilji so bili v celoti doseženi.

Treba je upoštevati, da sta za srečanja potrebna čas in primeren prostor. Srečanja so zastavljena kot proces oziroma kot akcijsko raziskovanje, v katerem vzgojiteljice opazujejo in reflektirajo svoja ravnanja v primerih konfliktnih situacij v skupini otrok z namenom spremembe le-teh. Osebno sem vodenje skupine Kairos vzela zelo resno. Pripravila sem se tako, da sem prebrala, ponovila temo sinergetike in delovnega odnosa. Skrbno sem načrtovala potek posameznega srečanja. Bila sem pazljiva, da smo teorijo vedno povezale s prakso dela oziroma lastnimi izkušnjami ter utrjevale s ponovitvami in domačimi nalogami. Udeleženkam sem predstavila tudi literaturo. Na začetku srečanj sem vpletala socialne igre, ki so kar same klicale po dejavni, sproščeni dinamiki, po smehu in tem, da se je slišal glas posamezne udeleženke. Preverjala sem razumevanje podanega. Spremenila bi to, da bi tudi v urejanje prostora in pripravo iger vpletala udeleženke tako, da bi te pripravljale one. Pri vodenju skupine sem izhajala iz perspektive moči. To je bila moja osebna odločitev, ki sem jo vpletala v vodenje med celotnim sodelovanjem. Med srečanja sem svoje dileme, opažanja, misli preverjala in podala med udeleženke skupine. Pri vodenju skupine se mi je zdelo ključno, kakšen odnos vzpostavim z udeleženkami. Da v svoje delo vnesem ravnanja, ki bodo prispevala k temu, da se udeleženke v procesu počutijo dobro, kar med drugim prispeva k temu, da bodo skupno delo ocenile kot uspešno.

Profesionalni razvoj vzgojitelja z metodologijo Korak za korakom

Irena Bertok

Vzgojiteljica predšolskih otrok

Vrtec Koper

Ključne besede: vzgojitelj, otroci, profesionalni razvoj, učenje, spremembe

V prispevku želim predstaviti potek svoje profesionalne rasti z izobraževanji o metodologiji Korak za korakom. Želja po pridobivanju novih znanj ter njihov vnos v svoje neposredno delo z otroki je v procesu izobraževanja postala moja stalna spremljevalka. Vsakodnevno me spodbuja pri iskanju odgovorov na številna vprašanja in dileme, s katerimi se srečujem pri svojem delu z otroki, učenju novih spretnosti in veščin ter pri reševanju različnih izzivov. Ravno v procesu reševanja novih izzivov z različnih področij iščem in pridobivam nova znanja ter jih izmenjujem in nadgrajujem s strokovnimi sodelavci našega vrtca in vseh ostalih vrtcev po Sloveniji, ki so vključeni v Mrežo za spreminjanje kakovosti Korak za korakom.

Od leta 1995, ko je program Korak za korakom zaživel v našem vrtcu, je moj profesionalni razvoj začel rasti, se krepiti in bogatiti z novimi znanji in izkušnjami za delo z otroki, sodelovanji s strokovnimi sodelavci iz cele Slovenije in različnimi vlogami v izvajanju metodologije Korak za korakom (vzgojitelj, koordinator, vodja USS v našem vrtcu). Skozi leta sem uvidela in ozavestila, da so preizkusi, lastna aktivnost, možnost izbire, interakcije, sodelovanje z družinami otrok in z zunanjimi sodelavci našega ožjega in širšega okolja ipd. možnosti, ki nam omogočajo pridobivanje odgovorov na vsa naša vprašanja, reševanje izzivov in pridobivanje novih znanj - profesionalne rasti na način, ki ustreza posamezniku glede na njegovo starost, izkušnje, sposobnosti, želje in potrebe. Na podlagi vsega pridobljenega znanja vnašam spremembe v svoje neposredno delo z otroki in tudi zasebno življenje. Moj cilj je biti vseskozi vedoželjna in aktivna v procesu učenja. To želim in omogočam tudi otrokom v svojem oddelku. Omogočam jim, da se učijo v aktivni interakciji s svojim učnim okoljem, z vrstniki in odraslimi ter da razvijajo svojo lastno družbenost in individualnost.

Z izobraževanji, ki sem jih skozi leta bila deležna v programu Korak za korakom, sem postala kompetentnejša vzgojiteljica, z bogatim naborom strategij za vnašanje sprememb v svoje neposredno delo z otroki in strokovnimi sodelavci na več nivojih (tandema, enote, vrtca ...). Sem vzgojiteljica, ki spodbuja otroško domišljijo z uporabo različnih strategij dejavnega učenja na vseh razvojnih področjih. Otrokom omogočam dejavnosti, ki spodbujajo raziskovanje, eksperimentiranje, ustvarjalnost, pridobivanje informacij in novih znanj. Prilagam se dinamiki, utripu skupine in posameznika v njej. Prepoznam in upoštevam interese, potrebe in želje otrok ter jim omogočam spodbudno učno okolje in dejavnosti za raziskovanje, za učenje in uporabo novih znanj. V sodelovanju z družinami otrok jih spodbujam, da postanejo dejavni člani v demokratični družbi, iznajdljivi, fleksibilni, avtonomni, samostojni, sposobni reševati izzive, pripravljeni na vseživljenjsko učenje.

Aktiv za izvajalke dodatne strokovne pomoči v vrtcu - priložnost za kolegialno podporo in profesionalno rast

Simona Živec

Pomočnica ravnateljice in svetovalna delavka

Vrtec Slovenske Konjice

Ključne besede: povezovanje, opolnomočenje, kolegialna podpora, intervizija, profesionalna rast

V prispevku bom predstavila dobro prakso medsebojnega povezovanja v aktiv, katerega vodja sem v šolskem letu 2020/2021. Povezali smo se strokovni delavci različnih profilov iz različnih ustanov, vsem pa nam je skupno področje dela – otroci s posebnimi potrebami v našem vrtcu. Pomembnost in nujnost tovrstnega povezovanja se je zaradi epidemije bolezni covid-19 izrazito pokazala prav v tem šolskem letu. Z medsebojno podporo in deljenjem izkušenj smo tudi v drugačnih pogojih dela drug drugega opolnomočili pri delu z najbolj ranljivo populacijo v vrtcu.

Aktiv za izvajalke dodatne strokovne pomoči (DSP) je multidisciplinarno naravnano in ga sestavlja 8 članic: pomočnica ravnateljice, svetovalna delavka, specialna pedagoginja v razvojnem oddelku, dve logopedinji, študentka specialne in rehabilitacijske pedagogike, vzgojiteljica za dodatno strokovno pomoč in tiflopedagoginja. Posebnost aktiva je tudi ta, da ga sestavljajo članice iz različnih ustanov, skupno pa nam je, da smo povezane z delom z otroki s posebnimi potrebami v našem vrtcu. Na začetku šolskega leta sem za članice pripravila anketo, s katero sem želela pridobiti povratno informacijo o pričakovanih in vsebinah za aktiv. Na vprašanje o vsebini aktiva je največ članic odgovorilo, da si želijo intervizijska srečanja, na katerih se obravnava aktualna tema/problematika, sledil pa je odgovor, da bi v okviru aktiva želele slišati izobraževalne vsebine, pripravljene s strani članic. V drugem vprašanju so članice nanizale načine, kako bi lahko doprinesle k delovanju aktiva, zadnje vprašanje pa je bilo namenjeno zapisu pričakovanih, ki jih imajo članice v povezavi s srečanja. Njihovi odgovori so pokazali, da si želijo pogovor o aktualnih tematikah; razpravo o problemu, ki se pojavi; izmenjavo primerov dobrih praks; sproščen pogovor; razjasnjevanje nejasnosti; medsebojno pomoč, izmenjavo mnenj; obravnavo aktualnih tem, s katerimi se srečujejo med DSP; diskusije o težjih primerih; izdelavo razvojne lestvice ali razvojnih mejnikov po področjih. Rezultati ankete so mi služili kot osnova za pripravo vsebin za aktiv in pripravo akcijskega načrta. S takšnim načinom zasnovane srečanja soustvarjale ter se učile druga od druge. Aktiv smo bogatile vsaka s svojega strokovnega področja in izkušenj, izhajale smo iz potreb skupine ter na podlagi tega omogočile pogoje za aktivno učenje in profesionalno rast. Prvo srečanje aktiva smo izvedli v živo, vsa nadaljnja pa zaradi epidemioloških razmer na daljavo.

Uvodoma smo načrtovali mesečna srečanja, ki pa so se zaradi izraženih potreb članic v času zaprtja vrtca izvajala na 14 dni. Prvotni namen oblikovanja aktiva za izvajalke DSP je bil izmenjava strokovnih izhodišč in multidisciplinarni pristop pri reševanju nastalih izzivov ter dilem na področju dela z otroki s posebnimi potrebami. Zaradi razglašene epidemije, zaprtja vrtecev ter prilagojenega načina dela pa so se pokazale tudi druge prednosti tovrstnega strokovnega povezovanja: poenotenje izvajanja DSP na nivoju našega vrtca v času razglašene epidemije; opolnomočenje drug drugega v za vse novi situaciji; deljenje primerov dobre prakse in novih metod dela ter medsebojna podpora. Na podlagi povratnih informacij članic je organizacija aktiva

spodbudila občutek povezanosti med izvajalkami, ki sicer niso zaposlene v našem vrtcu; pomagal jim je pri reševanju izzivov pri delu s starši, otroki in vzgojitelji; učile so se druga od druge in iz konkretnih primerov. Vrtci velikokrat nimamo zaposlenih svojih izvajalk DSP, kar pomeni, da prihajajo iz zunanjih ustanov. Izredno pomembno je, da jim tudi znotraj naših ustanov najdemo mesto ter jim ponudimo možnost za razvijanje občutka pripadnosti ter damo pomen njihovemu doprinosu h kakovosti izvajanja našega programa. Lahko se zgodi, da so samo popotnice iz ene ustanove v drugo, v resnici pa so veliko več – podaljšana roka svetovalne službe in most med različnimi deležniki v vrtcu pri pomoči otrokom s posebnimi potrebami. V zaključku bi poudarila, da se je odločitev za organizacijo aktiva za izvajalke DSP pokazala kot zelo uspešna, še posebej v času epidemije. Za profesionalno rast potrebujemo povezovanje, medsebojno podporo, deljenje izkušenj, predstavitev primerov dobrih praks, strokovno pomoč, gledanje na izzive iz različnih perspektiv in kar je najpomembnejše – čas in prostor, kjer se lahko vsi ti procesi dogajajo. Z organizacijo in izvedbo aktiva smo vse to omogočili in dosegli.

Z risanjem do dobrega medsebojnega sodelovanja in povezovanja – priložnost za profesionalno in osebno rast

Simona Živec

Pomočnica ravnateljice in svetovalna delavka
Vrtec Slovenske Konjice

Ključne besede: fraktalna risba, profesionalni razvoj, osebna rast, kolektiv, sodelovanje

V prispevku želim predstaviti 50-urno izobraževanje z naslovom Z risanjem do dobrega medsebojnega sodelovanja in povezovanja, ki se v šolskem letu 2020/2021 izvaja v našem vrtcu. Avtorica in izvajalka izobraževanja je na našo pobudo pripravila zasnovo in program kontinuiranega usposabljanja, s katerim na nekoliko drugačen način – preko risanja fraktalnih risb, spodbujamo osebni razvoj, hkrati pa vplivamo na medsebojno sodelovanje in povezovanje v delovnem okolju. Doprinos in vrednost pripravljenega programa je v tem, da poleg profesionalnega razvoja ponuja vsebine in priložnost za razmislek o sebi ter povezuje profesionalni in osebni razvoj, kot dva procesa, ki sta med sabo povezana in vplivata eden na drugega.

Izobraževanje z naslovom Z risanjem do dobrega medsebojnega sodelovanja in povezovanja smo v vrtcu ponudili kot prostovoljno, pred zbiranjem prijav pa je izvajalka pripravila celostno predstavitev, z namenom, da so se zaposleni lažje odločili glede vključitve v usposabljanje. Za izobraževanje se je odločilo 52 strokovnih delavk. Program izobraževanja in vsebine je avtorica prilagodila potrebam našega kolektiva - temam in področjem, ki so jih zaposleni izpostavili v vprašalniku o zadovoljstvu na delovnem mestu: odnosi, komunikacija in povezovanje. Cilj programa je, da zaposleni preko inovativne metode učenja sledijo potrebam po osebni razvoju in timskem povezovanju, kar je pomembno za delovanje v sodobni družbi. Prav tako zaposleni osebno rastejo, razvijajo medsebojno povezovanje in pripadnost kolektivu, s tem pa soustvarjajo zdravo delovno okolje⁷. Vsebina zajema tako teoretična izhodišča kot tudi praktično delo –

⁷ Sabina Korošec Zavšek – Obrazec za pripravo programov usposabljanj: Z risanjem do dobrega medsebojnega sodelovanja in povezovanja.

risanje fraktalnih risb. Pri metodi fraktalne risbe gre za risanje spontane risbe, sestavljene iz različnih linij in vzorcev, ki se jih riše z zaprtimi očmi, nato pa pobarva po določenih pravilih. V uvodu izobraževanja smo spoznali pravila risanja fraktalne risbe, nato smo vsebine risanja povezovali z različnimi vidiki delovanja v kolektivu ter izvajali praktične vaje za sodelovanje in povezovanje. Med drugim smo obravnavali naslednje vsebine: rumena barva in komunikacija; v našem vrtcu rastejo drevesa obilja; reševanje enostavnih izzivov; podprimo vrtec z barvami; volja do dela; moji–naši načrti; dobra organizacija; različnost; moje–naše meje; povezanost; vloge v timih. Delo je potekalo individualno, risali pa smo tudi skupinske risbe, v katerih smo se urili v dogovarjanju, prilagajanju in sodelovanju. Pri izvedbi programa nam je izziv predstavljala epidemija bolezni covid-19. Srečanja smo izvajali na daljavo in ne v živo, prav tako smo morali prilagoditi določene vsebine povezovanja in sodelovanja na način, da so ustrezale vsem zdravstveno-higienskim ukrepom. Izobraževanje pa je v teh nemirnih časih, prav zaradi svoje vsebine in zasnove, ponujalo tudi priložnost za sprostitev, pogled vase in marsikomu pomenilo vir moči za spoprijemanje s situacijo.

Menim, da je za kakovostno izvajanje programov predšolske vzgoje izredno pomembno, da smo zaposleni opremljeni z različnimi kompetencami, ki se ne dotikajo samo našega strokovnega področja, ampak segajo tudi širše – na področje komunikacije, medsebojnih odnosov in osebne rasti. Slednjih vsebin se ne učimo tekom formalnega izobraževalnega procesa, so pa nujne za odzivanje na potrebe današnje družbe. Vzgojitelj v vrtcu opravlja več kot samo vzgojno-izobraževalno nalogo: sodeluje v timih, komunicira s starši in drugimi deležniki ter rešuje kompleksne situacije, vezane na odnose. Zato je prav, da ima na voljo različne vire, s katerimi krepi kompetence na teh področjih. V prihodnje bi bilo pravzaprav nujno, da se takšne vsebine – povezava med osebnim in profesionalnim razvojem – vključi v sam študijski program ter v vsebine nadaljnjega izobraževanja in usposabljanja. Prav tako menim, da je pomembno, da se zaposlenim ponudi izobraževanja v obliki usposabljanj, ki trajajo daljše časovno obdobje. Na takšen način je izrazito večja možnost implementacije slišane v prakso in spreminjanja naših vzorcev delovanja.

Korakanje skozi čas na OŠ Elvire Vatovec Prade

Maja Kodarin, Irena Strmečki Bergant
Učiteljici razrednega pouka
OŠ Elvire Vatovec Prade

Ključne besede: vertikalno povezovanje, mreženje, sprememba, timsko delovanje, vodenje

V prispevku bova na kratko predstavili timsko delovanje metodologije Korak za korakom (KZK) na OŠ Elvire Vatovec Prade, ki ga prakticiramo od leta 1997. V tem času smo se razvijali na različne način, pri čemer se bova osredotočili na vodenje in oblikovanje tima. Vzpostavili smo vertikalno povezovanje, ki se odraža tudi na predmetni stopnji. Z metodologijo KZK smo sodelovali v različnih projektih. Na šoli je bilo izvedeno veliko število delavnic, tudi medregijskih. Učitelji smo izvedli veliko hospitacij za vse, ki so želeli boljši uvid v sam način dela. Na hospitacijah so sodelovali tudi udeleženci iz tujine. Povezali smo se z različnimi vrtci in šolami. Sodelovali smo tudi na mednarodnih konferencah.

Predstavili vam bova utrinke timskega dela na naši šoli, ki je osredinjeno na otroka. V zadnjem desetletju smo se ukvarjali pretežno s pedagoškimi področji interakcije, učnimi okolji, strategijami poučevanja in profesionalnim razvojem. Vir idej in izzivi so prihajali v povezavi z mrežo koordinatorjev KZK, kjer sva na izvedenih delavnicah aktivno sodelovali, načrtovali in razreševali vsebine in pristope. To nama je bilo vodilo in opora pri načrtovanju strokovnih delavnic znotraj šole. Pri tem sva bili pozorni na potrebe udeleženk delavnic, saj sva v delavnico vedno vključili tudi njihove ideje, vprašanja in želje. V same delavnice sva vključevali prispevke dobre prakse, ki sva jih vedno opremili s kazalniki po pedagoških področjih. Le-ti so služili kot evalvacija, strokovna razlaga, obrazložitev in približevanje k uresničevanju ciljev. V delavnice sva aktivno vključevali elemente koraka, kot je jutranji krog, delo in načrtovanje po koticčkih, osebni pristop, evalvacije dela, pogovori in zaključni krog. Baza vsake delavnice so bili predlogi in pobude, ki sva jih ustrezno opremili s pedagoškimi področji. Hvaležno sva sprejemali vsako roko pomoči in jo vključevali v delavnice in na ta način dosegli tudi vertikalno sodelovanje znotraj šole. Opisali bova nekaj primerov delavnic: »Vizija tima«, »Gradimo čuječo skupnost«, medregijska delavnica na temo »Interakcije«. Udeleženke tima so se aktivno vključevale mednarodnih konferenc v BIH. Na eni izmed mednarodnih konferenc sva se povezali z vrtcema iz Ljubljane in Grosuplja. Nastal je akcijski načrt vrtca in šole, kjer smo poustvarili skupno zgodbo z naslovom Drevo prijateljstva. Tudi udeleženke delavnic KZK na šoli so se na mednarodnih konferencah uspešno povezale z nekaterimi učitelji iz BIH. Na šoli smo sodelovali v mednarodnem projektu "WORLD NETWORK OF SINGING CHILDREN". Svojo prakso deliva z učiteljicami po Sloveniji in zunaj nje ter s tem promovirava lasten poklic in reflektirava svojo pedagoško prakso.

Veliko delava na gradnji tima, na vključenosti, medsebojnih odnosih, povezanosti, ciljne naravnosti in na uresničevanju pedagoških področij skozi tim in lastno prakso. Sam tim sva oblikovali s tem, da so udeleženci začutili pripadnost timu ter to nadgradili z vrednotami učitelja – kdo je in kaj je njegova vloga. S tem pristopom sva prišli do skupne vizije ter oblikovali delavnice, kjer se je iskalo rešitve znotraj prakse. Učitelje sva vodili skozi vseživljenjsko učenje, jim nudili različne oblike usposabljanj tako za osebni kot tudi profesionalni razvoj. V prihodnje načrtujemo sodelovanje z drugimi strokovnimi delavci v takšni meri, da bi jih spodbudili k skrbi za dvig kakovosti lastne pedagoške prakse ter k spremljanju le-te z vnaprej pripravljenimi lastnimi akcijskimi načrti. Kot prisposodobno bova dali vozilo, ki predstavlja vizijo, pot in ki ga vsi v timu potiskamo v isto smer, ker v nasprotnem primeru vozilo obtiči. Najin izziv pri tem je, kako v istem hipu privlačno, na demokratičen način same udeleženke tima naredijo pot, po kateri bodo uresničevale elemente koraka. Potrudili se bova prepoznati različne potrebe in interese vsakega posameznika ter učitelje privedi k učinkovitemu medsebojnemu sodelovanju za doseganje skupnih ciljev. V prihodnje želiva, da se učitelji še naprej udeležujejo delavnic ter sodelujejo pri spreminjanju svoje prakse v razredu. Obdobje poučevanja na daljavo je najino vodenje v timu zamrznilo, ker po ZOOM-u nisva začutili, da kot voditeljici lahko uspešno posredujemo metodologijo KZK, saj meniva, da je tak način dela in spreminjanja prakse bolj kakovosten v živo. Vsem, ki se podajajo na pot oblikovanja timov na šoli, bi priporočili, da pridobijo svoje strokovne sodelavce na svojo stran z lastnim zgledom in z odnosom ter da se aktivno vključujejo v krovno mrežo KZK. Pri oblikovanju timov je zelo pomembna tudi podpora vodstva šole, saj tim KZK šoli nudi kakovostno oporo pri uresničevanju vizije šole.

Delo na daljavo - interaktivna Majina učilnica

Maja Kodarin

Učiteljica razrednega pouka

OŠ Elvire Vatovec Prade

Ključne besede: interaktivno, zanimivo, samostojnost, vključenost, medvrstniško sodelovanje

Pri poučevanju na daljavo sem poiskala način, kako učence čimbolj pritegniti k sodelovanju med delom na daljavo. Med brskanjem po spletu mi je bil najbolj všeč pristop ameriških učiteljev, ki so naredili Googlove učilnice. Tudi sama sem poskušala ustvariti podobno učilnico, ki sem jo poimenovala Majina učilnica. Vsak dan sem jo oblikovala drugače in sproti vnašala posamezne elemente, ki so del metodologije Korak za korakom (KZK). Učenci in starši so bili z učilnico zelo zadovoljni. Nadgrajevala sem jo z različnimi programi, nalogami in srečanji v živo. Majina učilnica je bila namenjena učencem 3. razreda OŠ.

V obdobju hitrega spreminjanja zahtev današnjega časa sem bila kot učiteljica primorana poiskati drugačne načine poučevanja, ki bi še vedno omogočali vsakemu otroku zagotoviti najboljšo možno podporo pri njegovemu učenju in razvoju. Modelirala sem učilnico, ki je združevala znanje, pridobljeno v metodologiji KZK in znanje novih tehnologij. Poimenovala sem jo Majina učilnica. Poskušala sem poustvariti spodbudno in pregledno učno okolje. Oblikovala sem računalniško zanimiv interaktivni prostor, ki je učencem omogočal raziskovanje, učenje in samostojnost pri delu. Učilnice sem načrtovala in oblikovala vsak dan sproti. Vsebine sem obravnavala medpredmetno in jih oblikovala s pomočjo Googlovih predstavitev. Najprej sem oblikovala prostor z nekaterimi elementi iz učilnice v fizičnem prostoru. Na prvi drsnici je bil vedno opisan načrt dela v tem dnevu. Učenci so s klikom na sliko odprli povezave do navodil za delo. Učilnice sem sproti nadgrajevala. Glede na specifične učne potrebe, ki so se kazale pri poučevanju na daljavo, sem dodala še oblikovane drsnice, ki so vsebovale dopolnilni in dodatni pouk, medvrstniško sodelovanje, pogovorne urice, galerijo del učencev, samostojno raziskovanje ter pravljice za lahko noč. Na drsnicah je bila namreč omogočena ZOOM povezava ter čas, ko sem bila dostopna. Ključnega pomena pri poučevanju na daljavo so bile vsakodnevne interakcije z učenci, ki sem jih spodbujala preko ZOOM srečanj na daljavo. Veliko časa sem namenila počutju učencev. Medvrstniško sodelovanje je bilo ključnega pomena za otrokov socialni in kognitivni razvoj. Določen del dneva je bil namenjen psihični podpori učencev in njihovih staršev. Učenci so predstavljali svoje samostojno delo in imeli možnost predstavitve po svoji izbiri. Naloge, do katerih so imeli povezave učenci, so bile sestavljene tako iz mojih posnetkov, navodil, različnih nalog, ki sem jih pripravila v elektronski obliki, kot tudi iz nalog, ki so jih pripravili drugi učitelji na spletu.

V času poučevanja na daljavo sem se pri rokovanju z računalnikom veliko naučila. Učenje in priprava interaktivne učilnice mi je vzelo veliko časa. Čas, ki sem ga potrebovala za učenje z različnimi programskimi orodji ter čas, ki sem ga potrebovala za modeliranje interaktivne učilnice, se bi v prihodnje prepolovil. V bodoče bi več časa posvetila športnim dejavnostim tako zase, kot za učence. Ugotavljam namreč, da smo v času poučevanja na daljavo več ali manj zapadli v delo z računalnikom. Učno okolje bi v večji meri kot sedaj prenesla na zunanje površine. Ker je bilo samo delo zasnovano tako, da so bili učenci večinoma samostojni, so nekateri starši prepustili večino dela otrokom. Tukaj vidim primanjkljaj, saj kot učitelj, ki dela na daljavo, težje spremljam napredek in delo vsakega učenca. Pri izvajanju take dejavnosti v prihodnje bi bilo dobro

starše opremiti z uporabo primernih strategij, ki bi vključevale vsakodnevno spremljanje njihovih otrok. Načrte bi še bolj prilagodila različnim učnim stilom in sposobnostim. Izziv v bodoče bi bil, kako naučiti še ostale učitelje, da naredijo interaktivne učilnice, ki bi bile učencem zanimive in bi hkrati nudile možnost samostojnega dela. Staršem bi v prihodnje lahko ponudila večjo podporo pri oblikovanju domačega spodbudnega učnega okolja in jim pomagala krepiti starševske kompetence. Menim, da sem z Majino učilnico zagotovila v tem času najboljšo podporo za vsakega otroka ter mu s tem omogočila, da je postal uspešen tako v šoli kot tudi na osebostnem nivoju. Ravno tako so učenci napredovali v razvoju veščin, ki so potrebne za aktivno participacijo v informacijski družbi. Vsem učiteljem priporočam, da spletno učilnico oblikujejo že v začetku šolskega leta ter jo vzdržujejo skozi celo šolsko leto. Na ta način bodo učenci prej pripravljeni na vsakodnevne izzive dela na daljavo.

Okrogla miza Že 25 let korakamo skupaj

Povzetek pogovora s sogovornicami, ki so sodelovale na okrogli mizi:

- ga. Silva Križič, ravnateljica Vrtca Idrija v pokoju
- ga. Alenka Velušček, ravnateljica VVZ Ilke Devetak Bignami v pokoju
- ga. Lilijana Plaskan, ravnateljica vrtca Litija
- ga. Katarina Pajer Povh, ravnateljica OŠ Tončke Čeč Trbovlje
- dr. Sonja Rutar, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta/Pedagoški inštitut

Pri delovanju Mreže za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom (v nadaljevanju Mreža) je v vseh letih sodelovalo veliko številno izjemnih strokovnjakinj, na okrogli mizi pa smo gostili nekaj predstavnic iz ključnih obdobij v življenju Mreže: Silvo Križič – ravnateljico vrtca Idrija v pokoju, v katerem se je program Korak za korakom uvajal v prvi fazi; Alenko Velušček, ravnateljico vrtca Ilke Devetak Bignami v Tolminu v pokoju, ki je program Korak za korakom uvajal med prvimi; članico posvetovalnega odbora Mreže, dr. Sonjo Rutar, članico krovnega tima Centra za kakovost v izobraževanju Korak za korakom, ki je uvajal program Korak za korakom; Lilijano Plaskan, ravnateljico vrtca Litija, ki se je Mreži pridružil v zadnjih letih ter Katarino Pajer Polh, ravnateljico OŠ Tončke Čeč iz Trbovelj, ki se je Mreži prav tako pridružila v zadnjih letih, hkrati pa s tesnim sodelovanjem z vrtcem Trbovlje, ki je član Mreže že od samega začetka, ob podpori Centra skrbi za zagotavljanje mehkega prehoda med vrtcem in osnovno šolo.

Program Korak za korakom je bil v slovenski prostor uveden pred 25 leti. Takratni družbeni kontekst in tudi kontekst predšolske vzgoje (Korak za korakom se je najprej začel uvajati v vrtce, šele kasneje v osnovnih šole) je bil drugačen, kot je danes. Nacionalni Kurikulum še ni bil sprejet, vloga strokovnega delavca je bila razumljena drugače. Izvajal se je vzgojni program, za katerega so strokovni in vodstveni delavci čutili, da je že zastarel in se ni več odzival na aktualne potrebe otrok in širše družbe. V tistem času so v vrtce že uvajali nekatere novosti, npr. projektno delo pod vodstvom Zavoda republike Slovenije za šolstvo.

Bil je res pravi čas za spremembe. Bili smo pripravljeni, ampak spremembe nismo znali sami izpeljati.

Podpora je prišla s strani Zavoda za odprto družbo oz. dr. Tatjane Vonta, ki je pričela z implementacijo (tedaj) projekta Korak za korakom. Projekt je takrat predstavljal pravo noviteto, saj »... smo na glavo obrnili vse: od opreme, igrač, odnosov, otrok in staršev.«

K uspehu uvajanja so pomembno prispevali vsi strukturni pogoji – brezplačna kakovostna in izkustvena petdnevna usposabljanja ter sredstva, ki so jih vrtci prejeli ob pričetku uvajanja. Sredstva so bila namenjena za opremo igralnic in nakup didaktičnih sredstev. Prav tako je k uspehu uvajanja prispevala tudi premišljena implementacija, saj so se uvodnih usposabljanj morali hkrati udeležiti ravnatelji, vzgojitelji in pomočniki vzgojiteljev, kar se je v slovenskem prostoru zgodilo prvič. S tem je bila zagotovljena vključenost strokovnih in vodstvenih delavcev, krepil se je njihov partnerski odnos ter gradilo skupno razumevanje.

Takrat smo se tudi naučili timsko delati, prevzemati odgovornost in se hkrati tudi osebno razbremeniti.

Metodologija je pomenila novost tudi v konceptualnem smislu. Krovni tim, ki je prevajal publikacije, namenjene podpori strokovnim delavcem pri uvajanju, je v slovenski prostor uvedel terminologijo »na otroka osredinjeni pristopi«, »razvojno primerna praksa« ipd. Tudi na nivoju prakse je metodologija zaslužna za številne prakse, ki so sedaj razširjene po slovenskih vrtcih, npr. knjižni nahrbtnik, jutranje srečanje ipd.

Spreminjanje prakse ni bila enostavna naloga, saj se je z uvajanjem novosti moral strinjati celoten strokovni kader, pa tudi starši, ki so morali s podpisom potrditi, da se v oddelku njihovega otroka izvaja pristop Korak za korakom. Po prvih korakih je bil doprinos staršev izjemen, saj so bili nad rezultati implementacije navdušeni ter so dober glas širili v lokalno okolje.

Tako na začetku uvajanja metodologije kot v kasnejših letih je lažji del procesa predstavljalo spreminjanje fizičnega okolja v vrtcu, težji del pa spreminjanje razmišljanja strokovnega delavca.

Kako spremeniti vzgojitelja iz tistega, ki je bil glavni v oddelku, v usmerjevalca? Kako pomočniku vzgojitelja dati večjo, vidnejšo vlogo? Kako upoštevati predloge otrok, saj je bilo prej vse tako, kot si je zamislila vzgojiteljica? In kako spustiti starše v oddelke? Prej smo jim dobesedno zaprli vrata pred nosom, zdaj pa smo jih vabili v oddelke. Spraševali smo se, kakšno naj bo razmerje med vodenimi dejavnostmi in dejavnostmi po izbiri otrok.

15 let po uvedbi Koraka v slovenski VIZ prostor sta se iz podobnih razlogov ravnateljica vrtca in ravnateljica osnovne šole odločili vključiti v Mrežo za spreminjanje kakovosti Korak za korakom.

Vodstvo vrtca je ob hospitacijah ugotavljalo, da je kljub uveljavljenemu Kurikulumu, ki promovira na otroka osredinjeno prakso, frontalnih oblik dela še veliko, prevečkrat se pozablja na otroka, na njegove potrebe, želje, interese.

V šoli so opazili, da se izvaja storilnostno naravnani pouk in hlastanje za realizacijo ciljev brez vpogleda, koliko trajnega znanja pridobijo učenci. Podobno kot v vrtcu je vodstvo opazilo, da se izvaja preveč frontalnega pouka ter se pozablja na otroka. Kasneje so vsi učitelji ugotovili in se strinjali, da učenci ob takšnem pristopu niso niti aktivni niti motivirani za učenje. Skupaj so sprejeli odločitev, da bo treba pričeti z izvajanjem drugačnih oblik poučevanja, kjer so v ospredju izkustva in konstruktivistično razumevanje učenja.

Da se je Mreža za spreminjanje kakovosti Korak za korakom tako dolgo obdržala, so, po mnenju govork, ključni odnosi, strokovna podpora ter občutek pripadnosti nekemu gibanju.

Mreža se je tako dolgo obdržala zaradi strokovno-teoretiziranega pristopa. Ni druge rešitve kot veliko študija. Čeprav so delavnice izkustvene, mora biti v ozadju veliko aktualnega znanja in individualiziran pristop. Vzgojiteljice so na različnih stopnjah profesionalnega razvoja in temu se je treba prilagoditi na nivoju Mreže.

Sodelujoče na okrogli mizi vidijo vlogo Mreže pri podpori strokovnih delavcev predvsem v iskanju in ponujanju priložnosti za mreženje zaposlenih iz različnih vrtcev, ponujanju priložnosti za profesionalne diskusije, opolnomočenju preko različnih teoretičnih gradiv, tkanju zavezništev med vrtci in osnovnimi šolami, zagovarjanju potreb otrok pri odločevalcih, okrepljeni podpori na področju osnovnošolskega izobraževanja.

Posnetek celotne okrogle mize je dostopen na spletni platformi [Youtube](#).

Namesto zaključka

Iskreno vam čestitam za jubilej, vstopate v zlato dobo, čeprav ste jo že do sedaj premnogokrat upravičile. Za vami je uspešna, zanimiva in navdihujoča pot. Vesela sem, da sem - smo bili del te poti, kjer smo vedno našli smerokaz, našli podporo, strokovne usmeritve in nenazadnje, stkali tudi trdne osebne vezi.

Še naprej bodite vizionarke, odprtih src in uma. Naj se mreža spleta in prepleta ...

(Majda Fajdiga, VVZ Kekec Grosuplje)

Čestitke vsem za odlično izvedbo konference, sem počaščena, da sem bila del naše skupne zgodbe in imela priložnost sodelovati z vsemi neverjetnimi ženskami. Tudi mladi so na dobri poti in ni se bati za prihodnost Koraka.

(Silva Križič, ravnateljica Vrtca Idrija v pokoju)

Hvala za povabilo, za odlično okroglo mizo in vsem predavateljicam, ki so z nami podelile svoje dragocene izkušnje in pobude za delo naprej. Še enkrat iskrene čestitke in želim vsem uspešno delo še naprej, tudi skupaj z nami.

(Nada Požar Matjašič, MIZŠ)

Celotni ekipi, strokovnim sodelavcem, kolegicam in kolegom v praksi, iskrene čestitke! Veseli smo, da korakamo skupaj z vami po poti sprememb. Sprememb v razvoju in v kakovosti vzgoje in izobraževanja v našem prostoru. Sprememb za prihodnost naših otrok. Hvala, da smo lahko tudi mi del tega.

(Kolektiv Vrtca Trbovlje)

Richard Bach v Darilu za rojstni dan pravi: "... in srečala se bova tu in tam, sredi praznovanja, ki se ne more nikoli končati." – Vesela sem, da ste, da smo skupaj - in da praznujemo. Konferenco ste odlično izpeljali in dokazali, da volja, trud in napor lahko premagajo tudi neugodne okoliščine. Najlepša hvala in vse dobro tudi v prihodnje!

(Jasna Škarič, Vrtec pri OŠ Polhov Gradec)

Iskrena hvala za današnji dan! Zopet je bil bogat. Poln idej, koristnih informacij in znanja. Ob vašem jubileju

vam v imenu Vrtca Ciciban, Šmartno pri Litiji, iskreno čestitam in vam želim še veliko delovne vneme in uspehov pri razvijanju kakovosti na področju vzgoje in izobraževanja še veliko let.

(Maja Toplak Primc, Vrtec Ciciban)

Čestitke še enkrat za brezhibno izvedbo konference, izjemno navdihujoče je bilo. Uspešnega sodelovanja si želimo še naprej. Kar nekaj idej se je utrnilo ... In hvala za plaketo, res lepo presenečenje.

(Helena Ule, Vrtec Bled)

Hvala dr. Tatjani Vonta, da je tako celostno predstavila vso pot in delo, ki je bilo opravljeno v 25 letih. Z veseljem sem prisluhnila predavanju in podoživela skupno delo, sodelovanje v krovnem timu, sodelovanje z vrtci in šolami, pa tudi na nivoju takratnih timov članic ISSE. Predvsem pa me vesli, da je strokovno delovanje RRCPI centra KZK iniza spreminjanje kakovosti KZKn Mrežakvostno vplivalo na spremembe na nivoju izobraževanja otrok v vrtcih in šolah, na osebni in profesionalni ravni vsakega posameznika, ki deluje v okviru mreže.

(Fanika Balič, Vrtec Pobrežje)

Z vsem spoštovanjem pozdravljam dr. Tatjano Vonta, veseli me, da nas je nagovorila, saj me je v mislih popeljala čisto na začetek uvajanja metodologije KZK, ki nam je predstavljal velik izziv. Čeprav je od tega preteklo že 25 let, so spomini še vedno zelo živi in ne bodo nikoli pozabljeni. Zahvala gre ge. Tatjani in našim vodjem ter sedanjemu kolektivu na Pedagoškem inštitutu.

(Cvetka Serec, Vrtec Murska Sobota)

Tudi meni je bilo zelo prijetno sodelovati z vami in še zdaj ne morem verjeti, da ste lastnoročno izpeljale tako zahteven dogodek, saj sem vajena profesionalnih moderatorjev, pa tehnikov, snemalcev in sploh velikega števila podpornega osebja. Sposobne punce, tako pač je.

(Lili Djakić, tolmačka)

25 LET metodologije Korak z
20 LET Mreže za spreminjanje
KORAK
ZA KORAKOM
Center za kakovost v vzgoji in izobraževanju
PEDAGOŠKI INŠTITUT

Korakajmo
še naprej!

Vaš Center
KZK

KORAK
ZA KORAKOM
Center za kakovost v vzgoji in izobraževanju
PEDAGOŠKI INŠTITUT

PEDAGOŠKI INŠTITUT

